

Universitas Carolina
Univerzita Karlova v Praze

Univerzita Karlova

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Porovnání výcviku přežití u útvarů

4. brigády rychlého nasazení

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce

Mjr.Ing.Mgr. Martin Doležel

Zpracoval:

Jan Berger

Praha 2009

Abstrakt

Název práce: Porovnání výcviku přežití u útvarů 4. brigády rychlého nasazení

Cíl práce: Práce je zaměřena na zjištění obsahu výcviku přežití u 4 vybraných útvarů Armády České Republiky, které spadají pod 4. brigádu rychlého nasazení. Cílem diplomové práce bude zjistit a porovnat odlišnosti u těchto útvarů a udělat jednotný návrh na výcvik přežití u 4. brigády rychlého nasazení.

Metoda: K tématu mé diplomové práce byla použita dotazovací metoda. Diplomová práce je založena na informacích získaných od náčelníků tělovýchovy a instruktorů přežití jednotlivých útvarů AČR. Informace byly získávány osobně, formou strukturovaného rozhovoru. Získané informace, které byly nahrávány na diktafon, jsou v plném rozsahu použity do mé diplomové práce.

Výsledky: Po zpracování sběru dat bylo zjištěno, že vybrané útvary se věnují převážně ostatním oblastem speciální tělesné přípravy. Výcvik přežití jako samostatná část probíhá jen v omezené míře. Většinou je výcvik přežití zahrnutý v rámci praporečního nebo brigádního vyvedení popřípadě komplexního zaměstnání.

Z toho plyne, že na přežití je vytyčeno málo hodin ze speciální tělesné přípravy. Na základě toho byl sestaven jednotný návrh výcviku přežití pro 4. brigádu rychlého nasazení.

Klíčová slova: Speciální tělesná příprava, přežití, brigáda rychlého nasazení, Armáda České republiky.

Abstract

Topic: Training comparison of survival at units 4th brigade mechanized infantry

Destination work: This topic is worked up due to determination of contents of survival training at four chosen units of Army Czech Republic. These units are a part of a 4th brigade mechanized infantry. The reason of this graduation theses is findings and comparing differences between these units, and propose a motion for training brigade mechanized infantry.

Method: The interrogation method was used for data acquisition. The graduation theses will be based on the information gained from drillmasters and gym instructors for survival training. The information will be gained personally and thanks to structured interview. Information gained, that will be recorded to dictaphone, will be used for my graduation theses without no changes.

Results: After data processing, it was found, that chosen units apply oneself to an area of special physical training. The survival training is used like separated part only in limited factor. Generally, the survival training is a part of drill or complex exercises. The result is, that there is not enough time to dwell on the survival training, so integrated concept was compiled thanks to this information.

Key words: special physical training, survival, brigade mechanized infantry ,Army Czech Republic.

Touto cestou bych chtěl poděkovat Ing.Mgr. Martinu Doleželovi za odborné vedení práce, za praktické rady a za možnost využití jeho zkušenosti v této problematice. Děkuji za spolupráci PhDr. Janu Štochlovi z FTVS UK, který mně přispěl cennými radami z oblasti metodologie. Bez spolupráce výše jmenovaných by tato práce nevznikla.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením
Ing. Mgr. Martina Doležela, a že jsem uvedl všechny použité literární a odborné zdroje.

Jan Berger

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Prosím, aby byla vedena evidence vypůjčovateli, kteří budou pramen literatury řádně citovat.

<u>Jméno a příjmení</u>	<u>Číslo OP</u>	<u>Datum vypůjčení</u>	<u>Poznámka</u>

Obsah

OBSAH	7
1. ÚVOD	9
2. ROZBOR LITERATURY:	10
2.1 METODOLOGIE A ZPRACOVÁNÍ DAT	11
3. TEORETICKÁ ČÁST	12
3.1 ROZSAH PLATNOSTI	12
3.1.1 Vymezení studie	12
3.1.2 Omezení studie	12
3.2 DEFINICE POJMŮ	12
3.2.1 Brigáda rychlého nasazení	12
3.2.2 Přežití	12
3.2.3 Speciální tělesná příprava	13
3.3 HISTORIE 4. BRIGÁDY RYCHLÉHO NASAZENÍ	14
3.4 PLÁNOVÁNÍ VÝCVIKU	16
3.4.1 Plánování přípravy v ročním plánu organizačního celku	16
3.5 ORGANIZOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ - VÝCVIKU	16
3.5.1 Písemná příprava	17
3.6 ZÁKLADY PŘEŽITÍ	18
3.7 ZÁKLADNÍ POTŘEBY	18
3.7.1 Hledání vody a její úprava	20
3.7.2 Získávání a příprava stravy	22
3.7.3 Zbudování přístřeší a jejich druhy	23
3.7.4 Rozdělení ohně	25
3.7.5 Signalizace	27
3.7.6 Orientace v terénu	28
3.7.7 Improvizované pomůcky a prostředky pro přežití	29
3.7.8 První pomoc	30
3.8 VYBAVENÍ PŘI PŘEŽITÍ	31
3.9 PSYCHICKÁ ZÁTĚŽ - STRES	33
3.10 PŘEŽITÍ V RŮZNÝCH OBLASTECH	34
3.10.1 Přežití v polárních oblastech	34
3.10.2 Přežití v tropech	35
3.10.3 Přežití v poušti	35
3.10.4 Přežití na moři	37

4. CÍLE, ÚKOLY, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY PRÁCE	38
4.1 CÍLE PRÁCE.....	38
4.2 ÚKOLY PRÁCE.....	38
4.3 HYPOTÉZA.....	38
5. METODICKÁ ČÁST	39
5.1 DOTAZOVACÍ METODA	39
5.2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA DOTAZOVACÍ METODY	39
5.3 INTERVIEW	40
5.4 METODY ZÍSKÁVÁNÍ DAT.....	41
5.5 FORMULACE OTÁZEK.....	43
5.6 ORGANIZACE VÝZKUMU	44
5.7 TECHNIKA ANALÝZY DAT	45
6. VÝSLEDKOVÁ ČÁST	46
6.1 PŘEPIS ODPOVĚDÍ	46
6.1.1 41. <i>Mechanizovaný prapor Žatec</i>	46
6.1.2 42. <i>Mechanizovaný prapor Tábor</i>	51
6.1.3 43. <i>Výsadkový prapor Chrudim</i>	56
6.1.4 44. <i>Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec</i>	61
6.2 INTERPRETACE ODPOVĚDÍ	63
6.3 NÁVRH OBSAHU VP PRO 4.BRN	64
7. DISKUZE	71
8. ZÁVĚR.....	72
SOUPIS POUŽITÉ LITERATURY	73
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	74
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	75
SEZNAM TABULEK	76
SEZNAM PŘÍLOH	77

1. Úvod

Tato práce zkoumá odlišnosti výcviku přežití u útvarů 4. brigády rychlého nasazení (dále jen 4. brn). Vzhledem k profesionalizaci Armády České republiky (dále jen AČR) se oblast přežití v tísni, jako součást speciální tělesné přípravy (dále jen STP) profesionálního vojáka, dostává do popředí, a proto je žádoucí zlepšit kvalitu přípravy výcviku v tomto odvětví STP. Předpokladem je, že se v budoucnosti budeme stále více setkávat s nutností profesionální připravenosti vojáků, která by se měla projevit ve schopnosti efektivního a správného plnění požadovaných úkolů své odbornosti v různých měnících se podmínkách, které s sebou přináší existence válečného konfliktu. Každý vojenský profesionál by měl mít dostatečně rozvinuté speciální schopnosti a být připraven v širokém spektru dovedností, které zabezpečují co nejefektivnější plnění vojenských úkolů. Přežití je činnost, která by vojákovi měla být více než přirozenou. Tato práce by měla zjistit, jakým způsobem probíhá výcvik přežití u těch útvarů AČR, ve kterých probíhá nejintenzivnější výcvik. Na základě zjištěných poznatků se práce pokouší navrhnout možný jednotný program výcviku přežití u útvarů AČR.

2. Rozbor literatury:

Na základě svých prvních zkušeností jsem hledal literaturu, která se zabývá nejen přežitím z všeobecného hlediska, ale také výcvikem přežití u elitních zahraničních jednotek. Jedná se o následující prameny:

Knihy „*Jak přežít v extrémních podmínkách*“ (Darman, 1997), poskytuje základní užitečné informace, jak si počínat v nečekaných životních situacích: Jak rozdělat oheň bez zápalek, jak navigovat, či signalizovat a podobně. Autor čerpal z příruček určených elitním vojenským jednotkám Spojených států, Kanady nebo Velké Británie.

(Mcnab, 2003) ve své příručce „*Příprava pro přežití*“ uvádí, jak získat znalosti, potřebné k úspěšnému zvládnutí obtížných bojových situací, naučí vás zvládat psychickou zátěž, kterou boj provází. Poradí vám, jak si udržet duševní rovnováhu i v nejtěžších chvílích, například při výslechu nebo úniku před pronásledovateli. Vysvětlí vám, jak překonat obtíže, které snižují vaši odolnost vůči psychické zátěži a náročným podmínkám prostředí, v němž se pohybujete, umožním vám otestovat své duševní schopnosti.

V knize „*Jak přežít v divoké přírodě*“ (Drake, 2006) uvádí podrobný a obsáhlý popis všech znalostí a schopností, které jsou třeba k úspěšnému přežití v divočině. Přináší praktické a ověřené rady o různých aspektech života v táboře včetně výběru oblečení a vybavení, používání mapy a kompasu, výběru místa pro založení tábora, stavění stanů a zakládání táborových ohňů. Nabízí podrobné informace o různých způsobech cestování v divočině.

V knize „*Jak přežít*“ (Stilwell, 2001) popisuje nebezpečí podle terénních podmínek, v klimatických oblastech či podle toho, v jaké oblasti světa se zrovna nacházíte. Jak rozdělat oheň, zbudovat úkryt, získat zbraně a nástroje nebo postavit pasti na zvěř. Jak poskytnout první pomoc v divoké přírodě a dostat se zpátky k civilizaci. Jak najít vodu v poušti nebo potravu v Arktidě. Jak se uživit pomocí místní vegetace a živočichů, jak se vyhnout jedovatým rostlinám a nebezpečným živočichům.

V knize „*SAS příručka jak přežít*“ (Wiseman, 1999) popisuje veškeré techniky přežití, se kterými se civilní osoba, nebo voják může setkat. Můžete zde najít obsáhlé rady, které mohou být při přežití životně důležité a nezbytné. Informace jsou čerpány především z vlastních zkušeností autora, který sloužil 26 let jako voják z povolání u elitní jednotky britské armády Special Air Service (SAS).

Knihy „*Jak přežít v přírodě*“ (McManners, 2000) vám pomůže poznat základní zásady života v přírodě, které se stanou pro vás neocenitelnými. Např. když budete muset usušit své lůžkoviny na rozmoklém místě pro stanování anebo se budete snažit přežít po neočekávané pohromě. Tyto zásady zahrnují znalosti, jak postavit stan, vybrat anebo zhotovit spací pytle a lůžka, postavit ohniště a zabránit tvorbě puchýřů nebo jiným zdravotním obtížím a umět je léčit. Pochopení speciálních zásad pro přežití, jako je bezpečná orientace při pohybu v různých typech terénu nebo čištění vody, je zajímavé a užitečné pro rekreační turisty a životně důležité pro ty, které postihne neštěstí a stanou se z nich „trosečníci“, jimž může zachránit život.

V příručce „*Psychická a fyzická odolnost*“ (Stilwell, 2005) jsou obsaženy především tréninkové programy pro uchazeče na výběrové řízení do elitních jednotek armády. Je zde popisováno, jaké požadavky jsou na vojáky kladeny a také význam, proč jsou některé tréninkové programy tak náročné.

V knize „*Příručka pro průzkumníky*“ (Otáhal a Koubek, 2008) se autoři soustředili na jednu z velice důležitých oblastí - průzkum. Čtenáře seznamují s jeho základními úkoly a činnostmi lidí - průzkumníků. Průzkumníka představují jako člověka s rozsáhlými znalostmi, fyzickou a psychickou odolností, obrovskou trpělivostí a schopnostmi samostatného rozhodování, jako člověka, který plní bojový úkol v týlu nepřítelů.

Rozkaz MO č.14/1999 „*Výcvik vojáků a žáků vojenských škol ve speciální tělesné přípravě*“ popisuje činnosti a podmínky pro výcvik přežití v tísni.

2.1 Metodologie a zpracování dat

Metodologií se zabývá mnoho autorů a jejich interpretace není vždy stejná. Pro naši práci jsme využili konzultací a webových stránek doc. Hendla a prof. Blahuše, které jsou dostupné na internetových stránkách.* Zde jsme se zaměřili na oblast týkající se kvalitativního výzkumu. Ke zpracování dat jsme využili literatury především od (Hendla 2005) „*Kvalitativní výzkum*“ a (Ferjenčíka 2000). „*Úvod do metodologie psychologického výzkumu.*“

* www.ftvs.cuni.cz/hendl/index.htm

3. Teoretická část

3.1 Rozsah platnosti

3.1.1 Vymezení studie

- Cílovou skupinou respondentů pro zaměření této práce jsou tělovýchovní pracovníci AČR s odborným tělovýchovným vzděláním a armádní instruktoři speciální tělesné přípravy (STP) s platným oprávněním pro příslušnou tematiku.
- Jedná se o příslušníky bojových útvarů, kteří mají s výcvikem přežití značné zkušenosti.

3.1.2 Omezení studie

- Relativně malý počet respondentů.
- Komunikační bariéra ze strany respondentů
- Nedostatek času ze strany respondentů

3.2 Definice pojmů

3.2.1 Brigáda rychlého nasazení

Jedná se o velmi moderně vybavenou a vycvičenou jednotku, která je schopna plného nasazení ve velmi krátkém čase, pro plnění všech vševojskových úkolů, od průzkumné činnosti, přes ženíjní zabezpečení až po výsadkové operace.*

3.2.2 Přežití

Přežití je soubor aktivních činností vojáka zaměřených na udržení života v náročných podmínkách, kde je zcela odkázán na své vlastní síly a prostředky.

* http://www.4brnhc.estranky.cz/stranka/4_brn

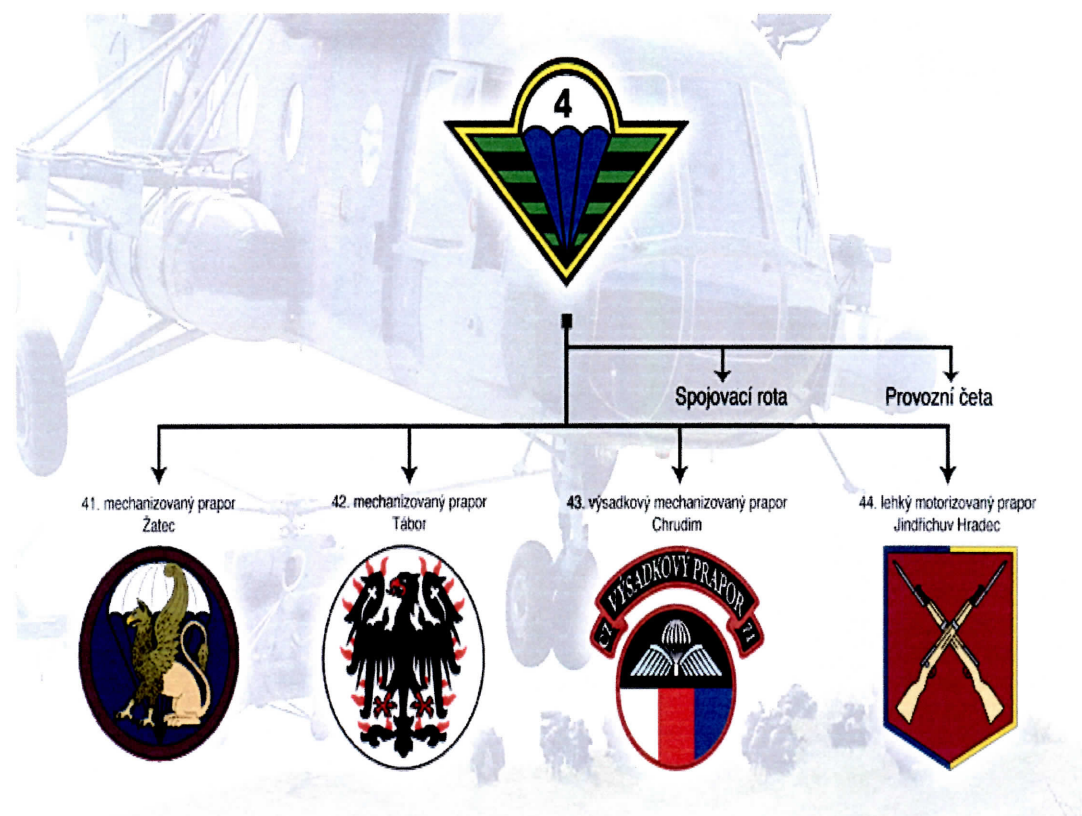
3.2.3 Speciální tělesná příprava

„Speciální tělesná příprava je součástí služební tělesné výchovy v AČR. Je zaměřena na výcvik příslušníků AČR, ve kterém se cílevědomě vytváří součást tělesné a psychické připravenosti. Tato připravenost umožňuje plnit pohybové specializované úkoly nutné pro vojenskou odbornost, kterou tito příslušníci vykonávají nebo pro kterou se připravují.“ RMO Č. 14/1999.

Speciální tělesná příprava obsahuje:

- speciální tělesná cvičení pro překonávání překážek
- speciální tělesná cvičení pro házení
- speciální tělesná cvičení pro přesuny
- speciální tělesná cvičení pro sebeobranu a boj zblízka
- speciální tělesná cvičení pro vojenské plavání
- speciální tělesné cvičení pro vojenské lezení
- speciální tělesná cvičení pro přežití v tísni
- speciální tělesná cvičení výkonných letců

3.3 Historie 4. brigády rychlého nasazení

Obrázek - 1 Struktura 4. brigády rychlého nasazení*

4. brigáda rychlého nasazení (4.brn) kdysi dislokovaná v Havlíčkově Brodě, v současnosti fungující v Žatci, je hlavní silou rychlé reakce AČR. Samotná 4.brn vznikla dnem 1. července 1994 v Pardubicích. Nejprve se nacházela v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu Armády ČR, ale od roku 1997 přešla pod velení Velitelství pozemního vojska v Olomouci. V souladu s plánem byla po vstupu ČR do NATO začleněna do sil okamžité reakce. Dne 8. května 1999 obdržela hrdý historický název "Obrany národa", čímž navázala na hrdinný odkaz, vytvořený v letech 2.světové války příslušníky stejnojmenné odbojové organizace. Ačkoliv historie brigády není příliš dlouhá, tak za relativně krátkou dobu své existence měla brigáda možnost plnit celou řadu důležitých úkolů a podílet se na mnoha cvičeních a operacích ve spolupráci s NATO a na území ČR i v zahraničí.

* obrázek je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

První společné cvičení příslušníků 4.brn s příslušníky cizích armád se uskutečnilo od 14. března 1994 ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice, na které navazovala celá řada velice úspěšných vystoupení příslušníků 4.brn nejen u nás, ale i v USA, Velké Británii, Španělsku, Holandsku, Belgii, Francii, Itálii a Maďarsku. K nevojenským úkolům, které brigáda v minulosti plnila, patří pomoc při živelních katastrofách. Příslušníci brigády se podíleli na záchranných akcích při povodních v létě roku 1997 na jižní Moravě, v létě roku 1998 ve východních Čechách a na mnoha místech republiky v roce 2002. Dále se podíleli na odstraňování následků sněhové kalamity v roce 2000. V současné době je 4.brn podřízen: 41. mechanizovaný prapor (Žatec), 42. mechanizovaný prapor (Tábor), 43. výsadkový prapor (Chrudim), 44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec. *

4.brn se pro vedení boje zpravidla posiluje a podporuje jednotkami (útvary) druhů vojsk a její bojová činnost se podporuje palbou a údery dělostřelectva, taktického a vrtulníkového letectva. 4.brn se vyznačuje vysokým stupněm připravenosti a vycvičenosti a značnou pohyblivostí. V rámci AČR je vybavena nejmodernější výzbrojí a technikou. Je předurčena k okamžitému plnění bojových a speciálních úkolů při vojenském i nevojenském ohrožení republiky, jakož i částí sil k použití mimo její území v rámci operací NATO a mírových sil OSN.

V rámci svého předurčení může 4.brn plnit tyto úkoly:

- a) v míru - poskytovat pomoc při katastrofách, živelních pohromách a rozsáhlých haváriích; podílet se na humanitárních, bezpečnostních a jiných akcích,
- b) ve stavu ohrožení - demonstrovat odhodlání k obraně státu, přikrývat vyčleněnými silami státní hranici, uskutečňovat vojenskou ochranu obyvatelstva a jeho majetku,
- c) za války a v rámci obranné operace - přejít dočasně do obrany v hloubce operační sestavy, účastnit se armádního protiúderu, vést boj a ničit důležité objekty protivníka v hloubce jeho sestavy a plnit další úkoly podle rozhodnutí nadřízeného velitelství.*

* přesnější popis je dostupný na http://www.4brnhc.estranky.cz/stranka/4_brn

3.4 Plánování výcviku

Plánování výcviku v AČR je proces zajišťování, zpracování a využívání informací k popisu a analýze výchozí situace (současného stavu), odhadu a vyhodnocení možností k dosažení stanovených cílů, stanovení úkolů nezbytných k dosažení těchto cílů, jejich vazeb a stanovení sil a prostředků potřebných na jejich splnění. Hlavním cílem plánování je vytvořit reálné podmínky pro cílevědomou organizovanou přípravu a současně zajistit rovnoměrnost a posloupnost plnění výcvikových a dalších úkolů v průběhu celého dvouletého cyklu přípravy a pohotovosti.

Jedním z významným kritériím kvality plánování přípravy je účelnost, hospodárnost a efektivnost použití personálu a využití finančních i materiálových prostředků v průběhu přípravy k dosažení požadované úrovně vycvičenosti (připravenosti) vojsk.*

3.4.1 Plánování přípravy v ročním plánu organizačního celku

V ročním plánu organizačního celku se stanovují úkoly přípravy, o jejichž realizaci rozhoduje velitel organizačního celku ve své pravomoci. V období, kdy bude prováděn výcvik rot, velitel organizačního celku stanoví, která zaměstnání budou označena jako vrcholná a na jejichž základě bude stanoveno hodnocení rot. Současně stanoví seznam nezbytných opatření přijatých na základě požadavků velitelů rot vyplývajících z plánování přípravy rot.*

3.5 Organizování zaměstnání - výcviku

Organizování zaměstnání zahrnuje bezprostřední přípravu osob, materiálu a prostoru k provedení zaměstnání. Vhodnou a dovednou organizací si řídicí zaměstnání vytváří především časové podmínky, prostorové podmínky a zajišťuje si také maximální účast především těch, které potřebuje nejvíce a nutně.

Součástí je i příprava podřízených, kteří se budou na organizaci daného zaměstnání bezprostředně podílet. Tato příprava má mít především metodickou povahu a její případné zlehčování, přehlížení nebo dokonce odmítání se vždy negativně projeví na kvalitě vlastního zaměstnání.

Výchozím bodem této etapy je včasné seznámení s tématem nadcházejícího zaměstnání, ujasnění jeho významu v příslušném tematickém celku, jeho konkrétního obsahu a reálných možností pro rozvíjení, výchovu a psychologickou přípravu vojáků i pro stmelování daného vojenského kolektivu. V souladu s tím si řídicí zaměstnání

upřesňuje cíle a učební úkoly připravovaného zaměstnání. Sám si zopakuje plánovanou tematiku pečlivým studiem příslušných řádů, předpisů a nařízení.

Dále řídicí zaměstnání provede volbu metody, metodického postupu a organizace zaměstnání na základě stanovených cílů, učebních úkolů a obsahu zaměstnání. Přitom respektuje zvláštnosti podřízených, konkrétní stav a možnosti prostoru zaměstnání.

Významným momentem organizování zaměstnání je prohlídka prostoru, kde se bude zaměstnání realizovat. Je to důležité zejména v případě, kdy řídicí zaměstnání daný prostor nezná, nebo jej zná jen částečně, nebo v prostoru provedení zaměstnání delší dobu nebyl. Prohlídka mu umožňuje ověřit si možnosti provedení jednotlivých úkolů a učebních úkolů plánovaného zaměstnání. Z prohlídky prostoru vyplynou pro řídicího zaměstnání důležité požadavky na přípravu zaměstnání a na konkrétní materiální a technické zabezpečení. Na tomto základě si řídicí zaměstnání stanoví konečný rozsah materiální a technické zabezpečení a charakter případných úprav prostoru zaměstnání. Závěrem řídicí zaměstnání zpracuje písemnou přípravu, která je významnou pomůckou k úspěšnému průběhu.*

3.5.1 Písemná příprava

Písemná příprava může mít různou podobu. Někdy stačí výpisky z literatury nebo nákres, případně postačí pár záchytných bodů, hlavních myšlenek či sled činností. Písemná příprava slouží k organizaci zaměstnání a měla by být zpracována s podrobností, která závisí na zkušenostech daného řídicího zaměstnání. Písemná příprava je významnou metodickou pomůckou řídicího zaměstnání v přípravě jednotky. Každý řídicí zaměstnání ji zpracovává osobně v rozsahu potřebném pro kvalitní řízení zaměstnání a předkládá ji nadřízenému ke schválení. Aby písemná příprava byla skutečnou metodickou pomůckou a co nejúčinněji pomáhala řídicímu zaměstnání v jeho řízení, musí odpovídat některým obecně platným požadavkům, které se týkají především jejího obsahu. Písemné přípravy jsou evidovány pouze v odůvodněných případech na zaměstnání, kde to vyžaduje nadřízený velitel (praporu, oddílu), nebo kde to stanoví platné interní normativní akty.*

* PUB - 70 - 01 -01, Praha 2007

3.6 Základy přežití

„Téměř všude kolem nás vytváří příroda základní podmínky umožňující přežití. Na některých místech jsou zdroje bohaté, na jiných však velmi skromné a využití dostupných možností zde vyžaduje zdravý rozum, znalosti a vynalézavost. Přežití představuje umění zůstat naživu. Veškeré vybavení, které máte, se počítá k dobru. Musíte vědět, jak získat z přírody vše, co je možné, a plně to využít. Nedostatečná výstroj by neměla znamenat, že jste zcela bez vybavení, protože své dovednosti a znalosti si nesete s sebou. Těmto schopnostem a zkušenostem však nesmí být dovoleno zrezivět a své vědomosti byste měli neustále rozšiřovat.“ (Wisseman, 1999).

3.7 Základní potřeby

„Hlavními elementy potřebné pro přežití jsou voda, jídlo, oheň a přístřeší. Jejich pořadí důležitosti bude záviset na místě, kde se nacházíte. Na poušti bude na prvním místě voda, kdežto v polárních oblastech přístřeší a oheň. Uspořádáním z priorit je jedním z prvních kroků k přežití.“ (Wisseman, 1999).

„Zdravému člověku trvá poměrně dlouho, než zemře z vyhladovění, neboť tělo je schopné využívat své zdroje, ale vystavení větru, dešti a chladu může být smrtelné i v mírných oblastech a v ledově studených vodách kolem pólů, kde přichází smrt už za několik málo minut. Jídlo bývá jen málokdy první prioritou. I v oblastech, kde není snadné potravu sehnat, bývají na prvním místě jiné problémy, se kterými je potřeba se vypořádat. Přístřeší bude často primární nutností v extrémních podnebných podmínkách nebo při výrazných teplotách – ne pouze v zamrzlých polárních oblastech nebo na přehřátých pouštích, ale také v mlze v kopcích. S tímto je úzce spojená potřeba ohně.“ (Wisseman, 1999)

Voda je něco, co většina lidí v moderním světě považuje za samozřejmost. Ale trošečník na moři nebo lidé postižení povodněmi, přestože jsou vodou obklopeni, mohou mít s pitnou vodou nesmírné potíže. Existuje také mnoho míst, kde není přímo dostupná žádná voda, pokud neprší. Veškerý život je na ní závislý a všechny živé organismy ji obsahují. Průměrný člověk je schopen přežít tři týdny bez jídla, ale pouze tři dny bez vody. Voda je prioritou číslo jedna. Nezačnete vodu shánět, až když vám dojde. Uchovejte tu, co máte a co nejdříve najděte její zdroj. Nejvhodnější je čerstvá

tekoucí voda , ale všechnu vodu je možné sterilizovat vařením nebo chemickými čistícími přístroji. (Wissemann, 1999).

Dalším nezbytným prvkem pro přežití je jídlo. „Ať jste kdekoliv, všude lze nalézt mnoho druhů rostlinných i živočišných surovin k získání potravin. Člověk v podmínkách přežití se musí naučit, jak je najít, rozpoznat a jak je sbírat nebo chytat. Musí také vědět, které z nich jsou jedovaté a nebezpečné.“(Darman, 1997).

Z biochemie víte, že průměrná denní potřeba energie se pohybuje kolem 3000 kalorií u muže a 2000 kalorií u ženy. Protože se ale nacházíte v podmínkách boje o přežití, vynakládáte větší fyzickou námahu a tím i následnou větší spotřebu energie. Záleží to také, v jakém prostředí se pohybujete. Jestliže jste v teplém prostředí, tak Vaše potřeba energie se bude pohybovat kolem 3000 - 5000 kalorií a v chladném podnebí 4000 – 6000 kalorií za den. Ať chcete nebo nechcete, lidské tělo potřebuje přijímat potravu, aby mohlo tvořit teplo, doplnit energii a zajistit přísun látek potřebných k tvorbě nových tkání pro růst, náhradu nebo reprodukci. Zdravé tělo vydrží nějaký čas na zásobách, které má uložené ve svých tkáních. Avšak nedostatek jídla znemožňuje udržení tělesné teploty, odpočinku po namáhavé práci nebo po zranění, či bojovat s nemocí. Lidské tělo je schopno trávit veškerou potravu, kterou jsme schopni sníst. Tím se myslí jak živočišná, tak i rostlinná potrava. (Darman, 1997).

S jídelm je také úzce spjat oheň, protože nejen že umožní přípravu potravy, ale také s ní šetří, protože jeho teplo ušetří kalorie, které by tělo spotřebovalo při tvorbě tepla. Může vysušit oděv a zajistit pohodlí. Dokáže zahnat nebezpečná zvířata a jeho kouř udrží obtížný hmyz v uctivé vzdálenosti. Lze jej použít k zahřátí kovu a výrobě nástrojů , k zaostření klacků a vypalování hrnců. Dejte však pozor, abyste poblíž ohně nekladli mokré nebo porézní kameny, které byly ponořené ve vodě. Při zahřátí mohou vybuchovat. Vyhněte se užití břidlice či jiné měkčí horniny a ostatní vyzkoušejte úderem o sebe. Nepoužívejte ty, které prasknou, znějí dutě nebo ty, od nichž se odštěpují šupinky. Pokud obsahují vlhkost, bude se voda roztahovat rychleji než kámen a může ho roztrhnout, přičemž vyletí nebezpečné úlomky, jež vám mohou, jste - li blízko ohně, způsobit vážné zranění očí. Dodržujte veškeré zásady ohně a oheň se stane nezbytným prostředkem pro vaše přežití. (Wissemann, 1999).

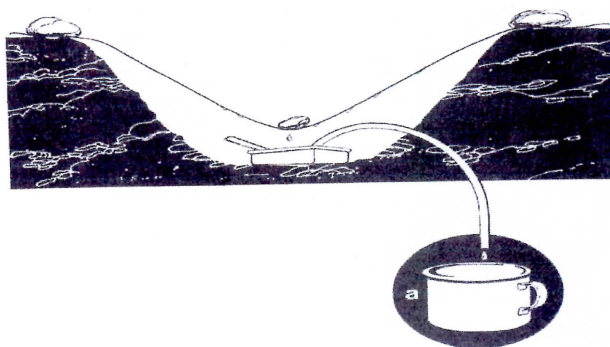
S ohněm samozřejmě souvisí i přístřeší. Další významný prvek pro přežití. (Wisseman, 1999).

„Přístřeší je nutné k získání stínu, na ochranu před větrem a deštěm a k udržení se v teple. Spánek a patřičný odpočinek jsou zcela nezbytné a čas a úsilí vložené do z pohodlnění přístřeší to vše usnadní. Pokud jste obětí leteckého neštěstí nebo vám selhalo vozidlo, může vám vrak poskytnout přístřeší nebo materiál, z něhož jej můžete postavit, ale pokud hoří nebo existuje nebezpečí výbuchu palivových nádrží, počkejte se sběrem materiálu, než plameny uhasnou. Pokud jste nevybavenou obětí nehody, zastihla vás nečekaná mlha nebo jste v terénu, kde není bezpečné pokračovat, či pokud vám v další cestě brání zranění či vyčerpání, budete si muset vystačit s přírodním přístřeším, které můžete najít na noc, nebo dokud nezískáte lepší přehled o situaci. V takovém případě bude vítána jakákoliv ochrana proti větru, dešti a zimě. Je-li sestup nebezpečný, může vás i krátký postup po vrstevnici dostat do závětří. Pokud není pro přístřeší k dispozici jeskyně nebo převis, můžete využít jakýkoliv dolík v zemi. Jeho hloubku zvyšte, pokud můžete, navršením kamení, ale zajistěte, aby tato stavba byla stabilní a pokud máte batoh, použijte jej ke zlepšení clony proti větru a potom se usadte na závětrné straně. Pokud je ještě světlo, nejste zraněni a nejste izolováni neschůdnými útesy nebo jinými překážkami, stojí zato poohlédnout se v okolí po lepších místech. Na dlouhodobější táboření byste měli najít bezpečné místo s dostupným zajištěním základních potřeb.“ (Wisseman, 1999).

3.7.1 Hledání vody a její úprava

Když už se ocitnete v nesnázích a jste odkázáni sami na sebe, tak je voda pro nás prioritou číslo jedna. Pokud nevidíte potoky nebo rybníčky, hledejte zelené plochy vegetace a zkuste na nich kopat. Dejte však pozor na to, jestli v blízkosti neleží nějaké zvířecí kosti. Mohlo by se stát, že voda může být znečištěna chemikáliemi, které se nacházejí blízko pod povrchem země. Kopání v průvrách a vyschlých říčních korytech Vás obzvláště ve štěrkovitých oblastech může dovést k podpovrchovému prameni. V horách spíše hledejte vodu ve štěrbinách. (Wisseman, 1999).

Jestliže si chcete přefiltrovat vodu, můžete použít např. sluneční destilační přístroj.(viz. obr.2)

Obrázek 2 - Sluneční destilační přístroj (Wiseman 1999, str.38)

„Přístroj může sloužit i jako past. Hmyz a malí hadi jsou igelitem přitahováni. Mohou po něm sklouznout dolů, nebo se pod ním protlačit a spadnout do díry, ze které již nemohou vylézt.“ (Wiseman, 1999).

Další možností je, že si můžete zhotovit vak s rostlinami. Musíte natrhat nebo nasekat zelené rostliny nebo listy ze stromů a zavázat je do průhledného, čirého plastického pytle. Pytel položíte na slunce, kde se teplem uvolní voda obsažená v rostlinné hmotě. Dejte pozor na to, že takto získaná voda může mít hořkou chuť. Nejdříve proveďte chuťovou zkoušku, abyste nekonzumovali jedovaté látky. Sbírejte opravdu jen ty rostliny, které bezpečně znáte a o kterých víte, že nejsou jedovaté. (Darman, 1997).

Jestliže máte dostatek znalostí a zkušeností, můžete také získat vodu z rostlin, nebo živočichů. Například popínavé rostliny s drsnou kůrou a zhruba 5 cm dlouhými výhonky mohou být užitečným zdrojem vody. Musíte však ze svých znalostí vědět, které z nich vodu obsahují, neboť ne ve všech najdete pitnou vodu a některé z nich mají i dokonce i jedovatou mízu. (Mcmanners, 2004).

Pokud se budete nacházet v zimních podmínkách v zasněžené oblasti, můžete dostat nepatrné množství vody při spotřebě daného tepla. Uděláte to tak, že sníh v malém množství vložíte do hrnce, pod kterým rozděláte oheň. Postupně byste měli přidávat další sníh. V případě, že byste dali do hrnce velké množství najednou, tak spodní vrstva by se rozpustila a vsákla se do sněhu nad ní. Vespuďu by zůstala dutina a hrnec by se mohl připálit. Spodní vrstvy sněhu jsou více zrnitější než sníh na povrchu, a proto poskytují více vody. (Wiseman, 1999).

3.7.2 Získávání a příprava stravy

„Zdravé tělo vydrží nějaký čas na zásobách, které má ve svých tkáních uložené. Nedostatek jídla ale znemožňuje udržení tělesné teploty, odpočinku po namáhavé práci nebo po zranění či bojovat s nemocí.“ (Wisseman, 1999).

Jestliže se budete pohybovat v týlu nepřítele, nebo nebudete mít čas a možnost ulovit velkou zvěř, tak raději soustřeďte svoje úsilí na menší zvířata z důvodu jejich hojnosti. Menší druhy zvířat je také snadnější připravit k jídlu, vzhledem k jejich hojnosti. Menší druhy zvířat je také snadnější připravit k jídlu. Nemusíte znát všechny druhy zvěře, které jsou vhodné jako potrava. Relativně málo z nich je jedovatých. Co je důležité, je znát zvyky a zákonitosti chování různých druhů zvěře. Například zvířata, které lze dobře chytat do pastí, žijí v určitém prostoru, v doupatech, hnízdech a mají pevně vymezenou oblast krmení a pití. S relativně malými výjimkami můžete jíst cokoli, co se plazí, plave, běhá, nebo létá. První překážkou je překonat vaši přirozenou nechuť k zvláštním zdrojům jídla. (Wisseman, 1999).

„Nejhojnější živočišnou formou na zemi je hmyz, který je rovněž snadno polapitelný. Poskytuje 65 – 80% proteinů oproti 20% hovězího masa. Tato skutečnost činí hmyz důležitým, i když nepřilíživým zdrojem potravy. Hmyz, kterého se musíme vyvarovat, zahrnuje všechny dospělé druhy, které bodají nebo koušou, jsou chlupaté nebo jasně barevné, housenky a hmyz s pronikavým zápachem. Také se vyhněte pavoukům a běžným přenašečům nemoci, jako jsou klíšťata, mouchy a komáři.“ (Wisseman, 1999).

3.7.3 Zbudování přístřeší a jejich druhy

„Druh přístřeší, který budete stavět, závisí na místních podmínkách, dostupném materiálu a také na tom, jak dlouho očekáváte, že ho budete potřebovat. Pro okamžitou ochranu před živly postavte narychlo nouzový přístřešek, zatímco budete stavět něco lepšího a trvanlivějšího. Pokud se rozhodnete zůstat na místě a čekat na záchranu, je možné postavit přístřeší na delší dobu a vylepšovat ho, jak čas a energie dovolí.“ (Wisseman, 1999).

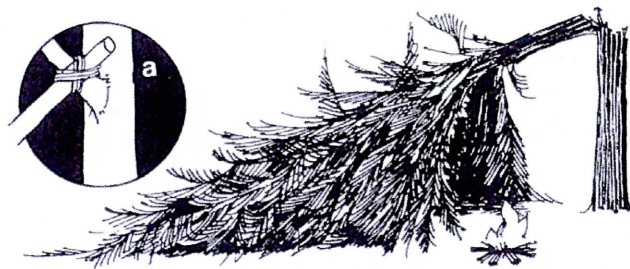
„Pro lidi putující do bezpečí, je na druhou stranu možné stavět dočasné přístřešky na každé zastávce. Pokud jsou dost lehké a existuje riziko, že na dalším tábořišti nebude dostupný materiál, je možné je i nosit s sebou.“ (Wisseman, 1999).

„Trvalejší přístřeší bude mít jistě cenu pro nemocné a zraněné, kteří musí odpočívat, aby znovu nabyli sil, nebo v případě, že je nutné počkat na zlepšení počasí před zahájením cesty. Čas využijte k nashromáždění zásob výstroje a potravin.“ (Wisseman, 1999).

„Všechny přístřešky musí být odpovídajícím způsobem větrané, aby se zabránilo otravě oxidem uhelnatým a aby mohla odcházet vlhkost. Jsou nutné dva otvory - jeden poblíž vršku a jeden u vchodu. V přístřešcích ze sněhu je třeba pravidelně otvory kontrolovat, aby se neucpaly sněhem nebo ledem. Pravidelně odstraňujte nahromaděný sníh ze vstupního tunelu, aby jej nezatarasil.“ (Wisseman, 1999).

Čím je přístřešek menší, tím v něm bude tepleji, ale tím, že nebude možné jej vytopit na více stupňů nad nulou, bude nějaký čas trvat, než si na toto prostředí zvyknete. (Wisseman, 1999).

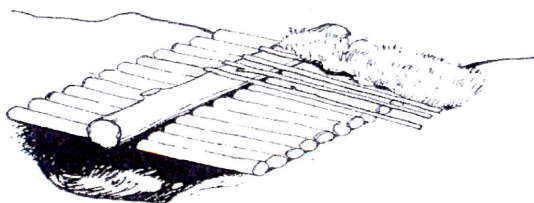
„K alespoň částečnému úkrytu před větrem můžete využít větve, které sahají na zem, nebo ty, které se odlomily od stromu. Dejte ale pozor, aby nebyly tak zlomené, že by vám mohly spadnout na hlavu. Zapleťte do nich další větve, aby byla zástěna hustší. Jehličnany jsou pro tuto techniku vhodnější než listnáče, protože k ochraně před deštěm vyžadují méně proplétání. Podobný přístřešek z větví (viz.obr.3) vytvoříte přivázáním odlomené větve k jiné v místě, kde vyrůstá ze stromu (a).“ (Wisseman, 1999).

Obrázek 3 - Přístřešek z větví (Wiseman 1999, str.240)

„I mělká prohlubeň (viz. obr.4) v zemi poskytne jistou ochranu před větrem a může snížit námahu při stavbě přístřešku. Proveďte však opatření ke svedení vody stékající kolem, zvláště, je-li to prohlubeň ve svahu, jinak byste mohli zjistit, že ležíte v louži.“ (Wiseman, 1999).

„Vyrobtě střechu k úkrytu před deštěm a pro udržení tepla. Několik silných větví položených přes prohlubeň unese lehkou kládu, o níž lze opřít klacky, jež dodají střechě sklon, a tak umožní stékání vody. Zpevněte ji drny nebo větvičkami a listy.“ (Wiseman, 1999).

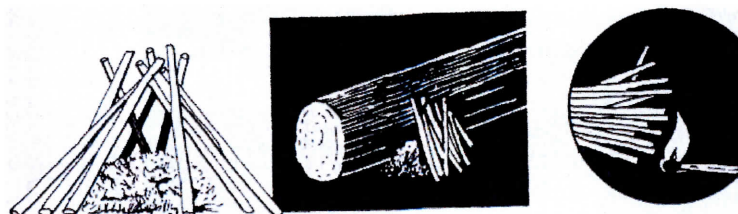
Obrázek 4 - Mělká prohlubeň (Wiseman 1999, str.241)

Existuje hodně způsobů, jaký druh přístřeší si zhotovíme. Využívejte přírodních podmínek, kde se nacházíte a především neplýtvajte zbytečně energií, která se vám může ještě hodit. (Wisseman, 1999).

3.7.4 Rozdělení ohně

„Oheň je k přežití životně důležitý. Musíte se naučit rozdělat oheň v jakýchkoli podmínkách. Nestačí jen znát všechny způsoby, je třeba, abyste je mistrovsky ovládali. Ohniště je třeba připravit pečlivě. Vyberte si kryté místo, zvláště v silném větru. Kromě signalizace nebo výjimečně k ohřátí dočasného úkrytu pod větví nebo v díře ve sněhu, nerozdělávejte oheň u kmene stromu nebo pařezu. Odklíďte listy, větvičky, mech a suchou trávu v kruhu o průměru alespoň 2 m a vše odškrábejte, až se dostanete na holou zem.“ (Wisseman, 1999).

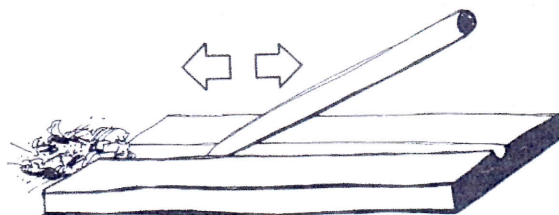
Jeden z nejčastějších způsobů rozdělení ohně je, že si položíte na zem vrstvu troudu a kolem ní vytvoříte kužel z podpalu. (viz.obr.5), (Wisseman, 1999). „Za silného větru opřete podpal o poleno na závětrné straně. Zapalte troudu. Když podpal chytne, přiložte silnější klacky. Také můžete vzít svazek větviček, ne silnějších než zápalka, zapálit ji a potom ji vložit do kuželu.“ (Wisseman, 1999).

Obrázek 5 - Kužel z podpalu (Wisseman 1999, str.269)

Tento způsob můžete využít, jestliže máte v krabici poslední záchrany (KPZ), zápalky. Pokud nemáte k dispozici zápalky, můžete si např. zhotovit ohnivý pluh

(viz.obr.6). Tento způsob zapalování pracuje na principu tření. V desce z měkkého dřeva vyřízněte rovný žlábek a potom jím projíždějte tam a zpět špičkou tyče z tvrdého dřeva. Nejprve tím vznikne troud, který se nakonec vznítí. (Wissemann, 1999).

Obrázek 6 - Ohnivý pluh (Wissemann, 1999, str. 273)

Je ještě řada dalších způsobů, jak lze oheň rozdělát. Jako např. z pazourku a oceli, ze střelného prachu z munice, pomocí čočky atd. My ale budeme vycházet z toho, že tyto pomůcky k dispozici nemáme a musíme si poradit v krajní nouzi sami. Proto jsou zde uvedeny způsoby rozdělání ohně, které můžeme kdykoliv v přírodě využít.

3.7.5 Signalizace

„Vaše šance na přežití se velkou měrou zvýší, pokud budete ovládat signalizaci a dokážete tak komunikovat s přeletujícím letadlem. Může to být vaše první a také jediná šance.“ (Stilwell, 2001).

„Když budete potřebovat pomoc, musíte umět vyslat vzkaz , kterému bude rozumět každý, kdo ho zachytí. Takovým mezinárodně srozumitelným signálem je „SOS“ (zkratka slov „Save Our Souls“, tedy zachraňte naše duše). Můžete ho vyslat s použitím Morseovy abecedy (tři tečky, tři čárky a tři tečky). Také můžete vyrýt písmena do země jako vizuální signál. Stejně i rádiové volání „mayday“ je srozumitelné po celém světě. Také si můžete zapamatovat mezinárodní horolezecký nouzový signál, který se skládá ze šesti záblesků světla, šesti hvizdů na píšťalku nebo jednominutové mávání čímkoliv a následné minuty klidu. Poté se signál opakuje. Odpovědí každého, kdo signál zachytí, jsou tři záblesky, tři hvizdy nebo tři zamávání. Všechny tyto signály jsou míněné velmi vážně a měli byste je používat jen tehdy, když jste v nesnázích. Je-li pravděpodobné, že pomoc přiletí v helikoptéře nebo v letadle, měli byste vyvěsit takový zrakový signál, který bude dostatečně velký, aby upoutal pozornost posádky. Když přijedou záchránci spíše po zemi, jsou účinnější sluchové signály jako jsou hvizdy píšťalkou. Je jasné, že každý zrakový signál, který použijete, musí být umístěný na volném prostranství tak, aby byl vidět ze všech směrů“ (Drake, 2006).

Můžete vyžít tři ohně v trojúhelníku, které jsou mezinárodně uznávaným nouzovým signálem. Mohou být i v jedné čáře s mezerami po 25 metrech. Udržovat tři ohně po dlouhou dobu je náročné, a proto je lepší udržovat soustavně jeden oheň a další dva mít připravené k rychlému zapálení. Dejte do nich spoustu troudu, aby po zapálení okamžitě vzplály. Březová kůra se k tomu výtečně hodí. Nejlepší uplatnění těchto signalizačních ohňů je především v noci, kde jsou vidět z velké dálky. Ve dnech se vysílají kouřové signály. (Stilwell, 2001).

Další možností může být i lesklý objekt, například vnitřní strana víka (KPZ). Signál odražený zrcadlem může být za dobrých podmínek viditelný na 100 kilometrů, v poušti až na 160. (Stilwell, 2001).

„Ve sněhu můžete nouzový signál vyšlapat nebo nahrnout, stín signály zvýrazní. Písmena by měla být vysoká asi 12 metrů. Nouzové znaky můžete poskládat i z polen nebo větví. V nouzi můžete zapálit osaměle stojící strom a vytvořit tak planoucí pochodeň. Ujistěte se ale, že se oheň nemůže rozšířit na další stromy.“ (Stilwell, 2001).

3.7.6 Orientace v terénu

„Příroda nám poskytuje nekonečné množství nápověd, podle kterých můžeme určit směr. Můžeme je získat z neživého, živočišného i rostlinného světa. Přírodní jevy nám ukazují jen přibližný směr a může se stát, že Vám dojde jejich zásoba. Na určení směru je ideální použít kombinaci více přírodních ukazatelů.“ (Drake, 2006).

„Na mnoha místech světa panují poměrně stálé větrné podmínky, při kterých vane určitý typ větru celý rok nebo část roku převážně stejným směrem. Jestliže si tuto informaci zjistíte v předstihu, můžete takový vítr použít k orientaci. Dejte si však pozor na to, jakým způsobem ovlivňuje utváření okolní krajiny vzdušné proudění. Například hluboká údolí nebo strmé svahy ho mohou zcela změnit. Jediný přesný způsob, jak zjistit směr větru, je podívat se na oblaky v obloze. Stromy a keře na otevřených místech se budou odklánět ve směru větru, který ovlivňuje jejich tvar a podobu.“ (Drake, 2006).

V některých tropických zemích rostou palmy směrem k větru. To sice popírá všeobecné pravidlo, ale také ukazuje směr větru. Vítr také zanechává stopy na písku a sněhu. Sníh i písek se vždy ukládají za překážkou po větru. Vítr po setkání s překážkou fouká nad jejím závětrným svahem, což umožňuje ukládání písku a sněhu do závějí. Z tvaru a směru závějí můžeme tedy vyčíst, jakým směrem vál vítr, který jej vytvořil. (Drake, 2006).

Pokud jste v zasněžené krajině, nebo ji máte na dohled, uvidíte, že je sněhová pokrývka zřetelnější na místech chráněných před sluncem. Stejně tak bude zřetelně hlubší na místech, která leží v závětrří pravidelně dujících větrů. To, jaký směr budete moci z takových pozorování odvodit, závisí na tom, kde se zrovna nacházíte. Můžete vědět i o tom, jestli vane pravidelný vítr stejným směrem celý rok nebo ne. Jestliže ano, můžete určit směr větru a podle toho se snadno orientovat. Pokud narazíte na stopy zvířat vedoucí jedním směrem, je pravděpodobné, že míří ke zdroji vody. Stejně to může být i s hejny ptáků, i když se dají očekávat větší vzdálenosti. Ve velmi hustém podrostu vám zvířecí stezky mohou pomoci postupovat kupředu a často vedou do otevřenější krajiny, kde budete mít větší rozhled a budete moci snadněji naplánovat svou cestu. Když si povšimnete také rostlin, kde a jak rostou, může vám to pomoci určit směr. Protože se zde prolínají vlivy slunce a vody, musíte se zamyslet, který z těchto vlivů je převažující. Záleží na tom, kde se nacházíte – jestli v teplé a suché, či v chladné

vlhké zemi. Mechy a lišejníky rychle vysychají, takže budou nejlépe růst na vlhčích a od slunce odkloněných stranách stromů a skal. V chladnějších oblastech budou větší rostliny porůstat teplejší místa krajiny a nejvíc se jim bude dařit na straně přivrácené ke slunci. Mnohé rostliny se každodenně postupně naklánějí od východu k západu a následují tak slunce pohybující se po obloze. (Drake, 2006).

3.7.7 Improvizované pomůcky a prostředky pro přežití

Moderní doba přináší spoustu výhod pro člověka. Je málo představitelné, že by se Evropan dostal do situace, kdy je ohrožen na životě vzniklou situací. Situací, která jej neohrožuje přímo, ale která mu způsobí strádání z nedostatku znalostí přírody či přírodních jevů. Situací, která jej nutí snížit svůj životní komfort a přijmout za své věci, které mu nejsou přirozené. V tu chvíli je nucen přežít. Voják jakékoliv armády má mnohem vyšší šanci se do takovéto situace dostat. Měl by proto být připraven, jak se v dané situaci chovat. Vědět co je pro něj podstatné pro přežití a znát, jak si lze zlehčit pobyt v situaci, kdy je odříznut od všech běžně dostupných prostředků a materiálů.

Když se osoba ocitne v situaci, kdy musí vyřešit nečekaný problém, je nutno improvizovat. Může se tak stát z různých důvodů: ztráta orientace, nutnost přespání v jiném než plánovaném místě, nehoda vozidla, lodě či letounu, živelná katastrofa, pád do vody, vojenská činnost vlastní, vojenská činnost nepřítele, ztráta neseného vybavení, útěk ze zajetí a mnoho dalších. Všechny tyto situace mají společnou charakteristiku. Osoba nebo osoby jsou odkázány jen na své znalosti a schopnosti. K dispozici je velké nebo malé množství neseného materiálu nebo není k dispozici vůbec žádný materiál. Pro stavbu se využívají jen předměty, které jsou v okolí a zpravidla nejsou nejvhodnější. Situace způsobuje stres a je sníženo sebeovládání. V některých případech stávající situace vede ke smrti jedince a je nutno tomuto zamezit.

„Při odloučení od jednotky musíte znát různé druhy nouzových nástrojů a vybavení.“ (Otáhal a . Koubek, 2008).

Například hole může posloužit jako nouzová zbraň. Sice Vás neochrání před nepřátelskými vojáky, ale může prodloužit okruh obrany na větší vzdálenost, než je délka paže. Slouží také ke zvýšení síly úderu. (Otáhal a . Koubek, 2008). Domnívám se, že jde o základ nutný pro přežití v odloučení a při ztrátě výstroje. Základem je nalézt nejvhodnější materiál, s kterým můžete dobře improvizovat a hlavně jej umět použít!

3.7.8 První pomoc

„V krizové situaci, kdy není dostupná zdravotnická pomoc, musí člověk vykonat lékařské úkoly, které by za normální situace zastal odborník se speciálním výcvikem. Tradiční postupy první pomoci jsou určeny pro zvládnutí drobnějších potíží a udržení vážně zraněné osoby v co nejlepším stavu, dokud nemůže být odborně ošetřena. Není-li ale žádná naděje na odbornou pomoc, která by zraněnému zachránila život, musí i netrénovaná osoba podniknout poněkud drastická opatření.“ (Wisseman, 1999).

„Při léčení nemocí a poruch můžete využít staleté zkušenosti s léčivými bylinami a přírodními léky a to hlavně v případech, kdy nejsou dostupné laboratorně vyrobené léky, nebo pokud si je chcete schovat pro vážnější situace.“ (Wisseman, 1999).

„Cílem první pomoci je obnovit a zachovat základní životní funkce a minimalizovat následky postižení. Osoba poskytující první pomoc (zachránce) je často v situaci, která vyžaduje rychlou orientaci a schopnost improvizace. Musí umět poskytnout první pomoc podle daných možností a i bez speciálních pomůcek - ústy, rukama a pomůckami, které má při sobě (kapesník, opasek, tužka, apod.).“ (Otáhal a . Koubek, 2008).

Podle (Otáhal a . Koubek, 2008) do první pomoci patří:

Vyhledávání a vyproštění raněného, uhašení hořícího oděvu, zastavení krvácení, šetření rány sterilním kapesním obvazem, přiložení neprodyšného obvazu na rány hrudníku, opatření proti dušení, šoku, dočasné znehybnění poraněné oblasti, vynesení raněného z bojiště, popřípadě jeho ukrytí v hnízdě raněných u odsunových cest nebo zabezpečení odsunu.

Každý voják by si měl umět v dané situaci poradit a poskytnout alespoň částečně první pomoc. Nesmí to však dělat na úkor toho, že by ohrozil svoje vlastní zdraví. Vždy musí pečlivě zvážit situaci, v které se nachází. V případě, kdy bylo zraněno více lidí, musíte vědět, koho dříve ošetřit. Pokud má pacient několikanásobné poranění, pak by měla být dána přednost dýchání, srdeční činnosti a krvácení.

3.8 Vybavení při přežití

„Vaše vybavení může být tím, co rozhodne o úspěchu či neúspěchu, ale zvláště při nošení výstroje na zádech si mnoho lidí zabalí příliš mnoho věcí a až hořká zkušenost je poučí o tom, co skutečně potřebují a bez čeho by se mohli obejít.“ (Wisseman, 1999).

Na svou výstroj budete potřebovat pevný a pohodlný batoh. Vyberte si ten nejlepší, který je k dispozici. Měl by mít plně nastavitelné popruhy připevněné ke kostře nebo látce batohu. S těžkým nákladem se mohou popruhy povolit. Důležitý je také bederní pás. Měli byste vědět, že největší váhu nesou boky a ne ramena a záda, jež se rychle unaví. Batoh by měl být z pevného vodovzdorného materiálu, se šněrovacím poklopem, který zabraňuje prosakování vody dovnitř a vypadávání věcí ven. Postranní kapsy s pevnými zipy se spíše hodí, než řemínky nebo zdrhovací šňůrky, které nejsou tak bezpečné. (Wisseman, 1999).

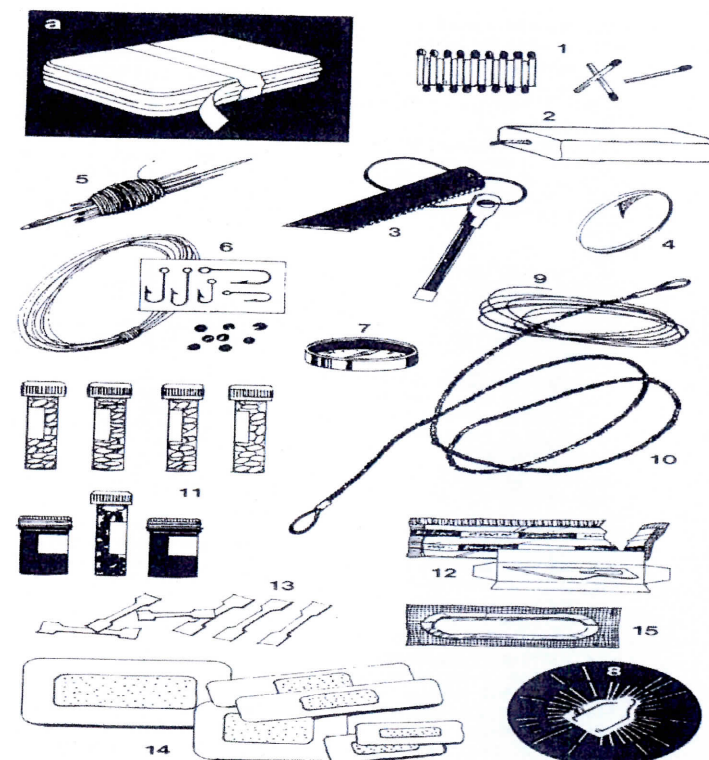
Počítáte-li s tím, že se namočíte, sbalte všechny věci do polyetylenových tašek. Zabalte však věci tak, abyste měli přehled, kde jaké věci máte, a ty, které budete nejdříve potřebovat, abyste je neměli na dně batohu. Spací pytel budete potřebovat jako poslední, takže ten dáte dolů. Navrch by měly přijít těžké předměty, jako vysílačka a pitná voda. Do postranní kapsy si zabalte vařič a nádobu na vaření, abyste k nim měli lepší přístup. Jídlo, které se snadno rozmačká nebo rozteče, musí být uskladněné ve vhodných nádobách. Do teplých podnebních pásů si s sebou neste potraviny, které můžete jíst studené, ale vařte si spoustu teplých nápojů. Do chladných podmínek si určitě vezměte zásobu tuků a cukrů. Konkrétní druh potravy závisí na vaší chuti, ale měli byste ji vybírat tak, aby vám poskytla dostatek vitaminů, minerálů, tuků, bílkovin a sacharidů. Zapřemýšlejte nad tím, co vám poskytne sama příroda, a podle toho si s sebou vezměte zásobu potravin, které budou na místě nedostupné. (Wisseman, 1999).

„V situacích, kdy jde o přežití, může několik málo věcí znamenat předěl mezi životem a smrtí. Tyto důležité věci byste měli mít stále při sobě, nejlépe v malé plechové krabičce, kterou lze strčit do kapsy.“ (McManners, 2000). „Několik klíčových předmětů může být tím, co v boji o přežití rozhodne.“ (Wisseman, 1999). Všechny malé předměty se vejdu do malé krabičky, například od tabáku. Je dobré ji nosit stále s sebou. Nevybírejte si nic většího, protože by vás to mohlo svádět nechat krabičku doma a možná zrovna v tu chvíli, kdy byste ji nejvíce potřebovali. (KPZ) (viz. obr. 7) vám může zachránit život. (Wisseman, 1999).

Podle (Wisseman, 1999) zkušenost prokázala, že si každý předmět své místo v krabičce zaslouží, i když některé jsou v určitých situacích užitečnější než v jiných. Vnitřní stranu víčka krabičky vyleštíte, aby se dala použít k odrazu světla a krabičku utěsníte proužkem lepicí pásky, kterou můžete jednoduše odstranit a vyměnit. Potom ovšem na krabičku nezapomeňte. Pravidelně kontrolujte její obsah a vyměňujte předměty, které se kazí, jako sirky a léky. Všechny nádoby na léky popište a označte datem, kdy končí jejich doba použití. Prázdný prostor v krabičce zaplňte vatou, aby se předměty nepohybovaly. Vatu můžete použít na podpalování ohně. Pro přežití je nezbytně nutný oheň, proto je možné ho zapálit hned čtyřmi předměty z krabičky.

(Wisseman, 1999) uvádí tyto předměty:

1. Zápalky
2. Svíčka
3. Křesací kámen
4. Lupa
5. Jehly a nitě
6. Rybářské háčky a vlasec
7. Kompas, buzola
8. Fluorescenční světlo
9. Drát na oka
10. Drátěná pilka
11. Zdravotní souprava
12. Chirurgické čepelky
13. Motýlkové stehy
14. Náplasti
15. Kondom

Obrázek 7 - KPZ a její obsah (Wisseman, 1999, str. 27)

3.9 Psychická zátěž - stres

„Klíčovým prvkem v každé situaci přežití je duševní postoj postiženého jednotlivce. Mít znalosti pro přežití je důležité, mít vůli k přežití je nezbytné. Bez vůle k přežití získané znalosti poslouží málo a neocenitelné zkušenosti přijdou nazmar. Stres může být konstruktivní nebo destruktivní. Může dodat sebedůvěru nebo zbavit odvahy. Může však způsobit to, že zpanikaříte a zapomenete na celý váš trénink. Klíčem k vašemu přežití je schopnost zvládat nevyhnutelné stresy, se kterými se budete setkávat. Přežije ten, kdo ovládá své stresy, a nenechá je na sebe působit.“ (Mcnab, 2003).

Co může být stresem pro jednu osobu, nemusí být stresem pro ostatní. Vaše zkušenosti, trénink, osobní náhled na život, fyzická a duševní kondice a úroveň sebedůvěry mají podíl na tom, jak budete zvládat stresy v životních podmínkách přežití. Stresům můžete uniknout, ale je lepší zvládat stresory přežití a využít je pro sebe. Většina lidí bude mít určitý stupeň strachu při nedobrovolném pobytu v neznámém prostředí a za nepříznivých podmínek. Ideální je, když během reálného výcviku můžete získat znalosti a dovednosti potřebné k růstu sebedůvěry a tím zvládnout svůj strach. Pro přežití se musíte učit techniku zklidňování vaší úzkosti a držet ji v rozsahu, kdy vám neublíží. Jestliže můžete pořádně spoutat citovou sílu spojenou se vztekem a zklamáním, může to vydatně působit na vaši odpověď na výzvu k přežití. Jestliže se pořádně nesoustředíte na vaše zlostné city, můžete vyplýtvat mnoho sil na činnosti, které nepodporují možnosti vašeho přežití nebo přežití osob okolo vás. Vaším posláním v situaci přežití je zůstat na živu. Jde o využití zkušeností s uspořádáním myšlenek a emocí. Případné reakce na množství stresů spojených s přežitím jsou strach, úzkost, hněv, zklamání, vina, skleslost a osamělost. Tyto reakce, ovládané zdravým způsobem, pomohou zvětšit pravděpodobnost přežití. Inspirují člověka věnovat více pozornosti výcviku, potlačení jeho strachu, uskutečnění akce, která zajistí jídlo a bezpečí, udržování důvěry v kamarády a usilování o velké šance. (Mcnab, 2003).

Přežití je přirozené každému. Být nečekaně vtažen do zápasu o přežití na život a na smrt není přirozené. Neobávejte se svých přirozených reakcí na nepřirozené situace. Připravte se sám vládnout nad těmito reakcemi tak, aby sloužily vašemu největšímu zájmu zůstat na živu. Svě síly nepřepínejte, často odpočívejte a hodnotěte situaci. Bolest a horečka jsou varovnými signály, které poukazují na zranění nebo fyzický stav. Bolest můžeš ovládnout a překonat. V některých situacích budete možná muset toto varování

ignorovat, abyste se vyhnul dalším zraněním nebo i smrti. Jsou známy případy, kdy se raněné osoby s mnohačetnými zlomeninami dokázaly plazit dlouhé vzdálenosti a dostat se z osamělých oblastí k lidem, kteří jim pomohli. (McNab, 2003).

„Soustředění a úsilí mohou na určitou dobu zastavit a snížit pocit bolesti, ale i přesto je třeba zranění co nejdříve ošetřit. Pamatuje si, že zanedbání dokonce i malého vředu nebo puchýře může později vést k vážným problémům.“ (McNab, 2003).

3.10 Přežití v různých oblastech

3.10.1 Přežití v polárních oblastech

Přežití v polárních oblastech závisí na správném obleku a dobrém úkrytu. Pokud zvládnete tyto dva základní požadavky, pak vás nízké teploty, mrazivý vítr, sníh a led nemohou odolat.

„Severní polární oblast tvoří zamrzlý Severní ledový oceán. Jižní polární oblast tvoří pevnina, Antarktida, která z převážné části dosahuje výšky mezi 3 až 4 kilometry nad hladinou moře. Je tu tudíž velice chladno a téměř celý antarktický kontinent je pokryt vrstvou ledu dosahující tloušťky až 3 kilometry.“ (Stilwell, 2001).

„V polárních oblastech se někdy slunce nedostane na obzor po celé měsíce, a tak jediným zdrojem tepla bývá vítr vanoucí z nižších zeměpisných šířek.“ (Stilwell, 2001).

Musíme ale počítat také s tím, že vítr má i ochlazující účinky. Pro přehlednost zde uvádím tabulku ochlazující účinky větru (viz. tab.1).

Ochlazující účinky větru															
Rychlost	Teplota														
Bezvětrí	-4	-7	-9	-12	-15	-18	-20	-23	-26	-29	-31	-34	-37	-40	-43
	Ekvivalentní teplota														
8 km/h	-7	-9	-12	-15	-18	-20	-23	-26	-29	-32	-34	-37	-40	-43	-45
16 km/h	-12	-15	-18	-23	-26	-29	-32	-37	-40	-43	-45	-51	-54	-57	-59
24 km/h	-18	-20	-23	-29	-32	-34	-40	-43	-45	-51	-54	-57	-62	-65	-68
32 km/h	-18	-23	-26	-32	-34	-37	-43	-45	-51	-54	-59	-62	-65	-70	-73
40 km/h	-20	-26	-29	-34	-37	-43	-45	-51	-54	-59	-62	-68	-70	-76	-79
48 km/h	-23	-29	-32	-34	-40	-45	-48	-54	-57	-62	-65	-70	-73	-79	-82
56 km/h	-23	-29	-34	-37	-40	-45	-51	-54	-59	-62	-68	-73	-76	-82	-84
64 km/h	-26	-29	-34	-37	-43	-48	-51	-57	-59	-65	-71	-73	-79	-82	-87

Tabulka 1 - Ochlazující účinky větru (McManners, 2000, str. 141)

3.10.2 Přežití v tropech

„Jako tropy se označují oblast mezi obratníkem raka (23,5 stupně severní šířky) a obratníkem kozoroha (23,5 stupně jižní šířky). Sluneční paprsky na tropy dopadají prakticky pod kolmým úhlem, dále jsou zde velmi četné dešťové srážky – i přes 1800 milimetrů ročně.“ (Stilwell, 2005).

Teplota vzduchu v tropech je zpravidla vysoká a neměnná vzhledem k tomu, že zde téměř nevaně vítr. Je to způsobeno tím, že hustý porost tropického pralesa stíní slunečním paprskům a omezuje pohyb vzduchu. Prostředí s hustou, často s ostnatou vegetací a hustým výskytem nejrůznějších druhů hmyzu i pijavic vyžaduje pevné a odolné oděvy. Doporučují se silné kalhoty i košile a dostatečná zásoba náhradních ponožek. Vzhledem k omezené hmotnosti přepravované výbavy vám zřejmě nezbude místo na více než jedno náhradní oblečení (kromě ponožek). V tom případě se doporučuje mít náhradní oblečení uloženo v nepromokavých obalech a převlékat se do něj na noc po denním pochodu. Vzhledem k vysoké vlhkosti tu oblečení špatně schne, a proto je lepší se na další pochod opět převléci do vlhkých šatů. (Stilwell, 2005).

Pěšinky a vodní toky mohou sledovat vojáci nepřítelé, mohou zde být nebezpečná zvířata. Pěšiny v džungli navíc mohou být klamné a matoucí. Pohybujete-li se územím nepřítelé, mohou být na cestách nastraženy pasti. Cesty v džungli většinou sledují kontury terénu, směřují do údolí nebo podél toků řek. Pokud chcete nějaké území přejít směrem, který si sami určíte, zřejmě nedosáhnete vyššího tempa než přibližně půl kilometru za hodinu. Za den takto urazíte nejvýše 5 kilometrů. (Stilwell, 2005).

3.10.3 Přežití v poušti

Často se říká, že vojáci musejí znát svého nepřítelé. V přírodě je nepochybně mnoho krás, za určitých okolností je však příroda zdrojem životu nepříznivých podmínek. Pokud se v daném terénu nebudete chovat s přiměřeným respektem, může se stát, že se k vám příroda zachová skutečně krutě. Vojáci speciálních jednotek podstupují výcvik pro přežití v náročných klimatických podmínkách, jako je např. poušť. (Stilwell, 2005).

Americké a britské ozbrojené organizace a také jednotky z jiných zemí se v posledních patnácti letech zúčastnily dvou závažných konfliktů na Blízkém východě. V období mezi těmito válkami vojenské útvary západních států pobývali v pouštních

oblastech při různých stupních pohotovosti. Speciální jednotky prosluly svým nasazením v pouštním prostředí v Iráku a Afghánistánu, kde kromě nepřítelů čelily různorodým a náročným klimatickým podmínkám. (Stilwell, 2005).

Pro pouštní oblasti je typické, že roční úhrn srážek nepřekračuje 25 centimetrů, míra odpařování převyšuje srážky a průměrná teplota je vysoká. Listnaté rostliny v pouštích rostou pouze v blízkosti vodních toků a jiných místech s vyšší vlhkostí. Pěstování plodin v pouštních oblastech je možné jen při systematickém zavlažování. Vysoký tlak, který nad pouštěmi převládá, znamená, že srážky jsou zde vzácné, nepravidelné a špatně předvídatelné. Vzduch nad pouští obsahuje velmi málo vlhkosti, sluneční paprsky tak pronikají k zemi ničím neoslabené. Teplota přes den dosahuje 55 stupňů celsia. Písek je však látkou, která neuchovává teplo. V noci tak teplota prudce klesá až k bodu mrazu. I když je roční teplotní průměr na poušti 30 stupňů celsia, přesto je tu v zimních měsících sníh a teploty pod nulou. (Stilwell, 2005).

Podle (Stilwell, 2005), oblečení určené pro pobyt v poušti by mělo být lehké, současně však musí poskytovat dostatečnou ochranu před účinky intenzivního slunečního záření a písku. Písek odráží sluneční světlo téměř jako sklo, je proto nutné si oči chránit speciálními brýlemi nebo arabskou plátěnou pokrývkou hlavy. Ústa a nos je možné si chránit také šátkem, ovázaný kolem hlavy.

Voda z pouštních oblastí je z pochopitelných příčin velmi důležitá. Jestliže máte dostatek potravin, nezříkáte se jídla ani tehdy, když se vlivem horka cítíte méně hladoví. Setkáte-li se však s nedostatkem vody, měli byste příjem potravy omezit, neboť trávení jídla přináší zvýšenou potřebu vody. Potraviny bohaté na tuk vyžaduje vyšší příjem vody než potraviny s převahou sacharidů nebo bílkovin. Pokud máte malou zásobu vody, včas si ji rozvrhněte na pravidelné přídělky a poté je bezpodmínečně dodržujte. V okamžiku, kdy už budete trpět akutním nedostatkem vody, nebudete schopni o nějakém pitném režimu rozumně uvažovat. (Stilwell, 2005).

Ke ztrátám tělesné vody a nebezpečí dehydratace se zamezuje tím, že se během nejteplejší části dne přerušuje veškeré cestování a práce. „Za horka je lepší zůstat v chladnějším a stinném přístřešku a veškerou fyzickou námahu přesunout na časně ranní, večerní a noční hodiny.“ (Stilwell, 2005).

Při nedostatku vody si můžete postavit sluneční destilační přístroj (viz.str.13), využívajícího přirozeného vzdušné vlhkosti v noci.

Voda je zde jeden z nejdůležitějších faktorů, jak v této oblasti přežít!

3.10.4 Přežití na moři

„Mnohé speciální jednotky světa původně působily na mořích a v povodí řek, což odráží i jejich výcvik. Teplota vody u hladiny se v oceánech pohybuje od 26 stupňů celsia v tropických oblastech až po -1,4 stupně celsia, což je bod tuhnutí mořské vody v polárních oblastech. Přibližně 50 procent světových oceánů a moří má teplotu vody v rozmezí od 1,3 stupňů do 3,8 stupňů celsia.“ (Stilwell, 2005).

Každý výcvik ve vodě je nebezpečný. Ať již skáчете do vody z vrtulníku nebo plujete v malém nafukovacím člunu, v každém okamžiku vás může překvapit nehoda. Kromě toho ve skutečných bojových situacích vám může vaše plavidlo potopit nepřítel.

Pokud dojde k potopení vašeho člunu nebo lodi a vy se ocitnete ve vodě, musíte neustále plavat a dostat se do nejbližšího záchranného člunu. Nejsou-li záchranné čluny k dispozici, rozhlížejte se po všech plovoucích předmětech (kusech dřeva atd.), které vás mohou udržet nad hladinou. (Stilwell, 2005).

Je-li vás více, vytvořte hlouček. Nejslabšího jedince dejte doprostřed. Držte se co nejtěsněji při sobě, v ideálním případě by se hrudníky měli dotýkat. Nikdo nesmí usnout! (McManners, 2000).

I když jste ve vodě a zdá se, že záchrana je daleko, udržujte klid a nepropadejte panice. Musíte mít jasnou mysl, abyste přežili. Účinky chladu vás budou uspávat a tomu budete muset vzdorovat. Nuda je stejně nebezpečná, proto je důležité, abyste na něco mysleli, aby mozek byl stále v činnosti.

4. Cíle, úkoly, výzkumné otázky a hypotézy práce

4.1 Cíle práce

- Zjistit stav výcviku přežití u vybraných útvarů v oblastech obsahu, organizace, plánování, materiálního zabezpečení.
- Porovnat odlišnosti výcviku přežití u vybraných útvarů na základě dotazovací metody.
- Navrhnout jednotný program výcviku přežití pro vybrané útvary AČR.

4.2 Úkoly práce

- Vybrat vhodné útvary AČR a kompetentní osoby pro dotazování.
- Sestavit škálu otázek týkající se obsahu přežití.
- Vypracovat soubor otázek a zaslat vybraným osobám k přípravě na rozhovor.
- Provést strukturovaný rozhovor s tělovýchovným náčelníkem nebo instruktorem přežití a využít k nahrávce diktafon.
- Získat od vybraných útvarů dokumentaci plánování výcviku.
- Získané informace zpracovat do diplomové práce.

4.3 Hypotéza

Předpokládám, že u útvarů 4.brn probíhá rozsáhlá výcviková činnost, kde je zastoupen výcvik přežití, při kterém se kladou na vojáky vysoké nároky.

Domnívám se, že výcvik přežití bude u vybraných útvarů probíhat stejnými formami a metodami a nezjistím zde příliš velké odlišnosti.

5. Metodická část

5.1 Dotazovací metoda

Dotazování je nejběžnější a nejčastěji využívaná metoda založená na principu výpovědi dotázaných, které se provádějí buď formou rozhovoru, nebo formou anket.

„Metoda dotazovací je metoda, kdy shromažďování dat se zakládá na dotazování osob, charakterizuje se tím, že je určena pro hromadné získávání údajů“ (Skalková a kol., 1983).

5.2 Obecná charakteristika dotazovací metody

„Hlavní skupinu metod sběru dat v empirickém výzkumu tvoří naslouchání vyprávění, kladení otázek lidem a získávání jejich odpovědí. Dotazování obecně zahrnuje různé typy rozhovorů, dotazníků, škál a testů. Tyto metody se mohou použít samostatně, jako je tomu v dotazníkových šetření, nebo v kombinaci s jinými metodami“ (Hendl, 2005).

Pro účely této diplomové práce bylo možné použít rozhovor (interview), nebo dotazník. Dotazník a jeho formy byl zamítnut z následujících důvodů:

- nedostatečná návratnost dotazníků.
- menší pružnost (např: nelze klást doplňující otázky)
- formulace otázky nemusí být dostatečně srozumitelná všem
- obvykle nižší věrohodnost dat (zařazení tzv. lži skore sice umožní vyřadit nejméně věrohodné sety odpovědí, neumožňuje však přiblížit se k pravdivým odpovědím.)
- příprava dotazníku si vyžaduje větší pečlivost než příprava rozhovoru

Jediná výhoda dotazníku, která byla shledána, byla úspora času a to, že data lze lépe kvantifikovat.

Rozhovor a jeho formy jsou pro tento typ práce výhodnější, protože je možné získat více kvalitních informací od tělovýchovných náčelníků nebo instruktorů přežití, které lze vytřídit a následně použít. Je-li například odpověď nedostatečná, můžete respondenta přimět, aby odpověděl přesněji. Pokud se stane, že respondent otázku nepochopí, položíte otázku tak, aby byla srozumitelná.

Nevýhodou u rozhovoru je komunikační bariéra. Může se stát, že respondent není moc komunikativní, nebo z nějakého důvodu odmítne odpovídat. V tom případě je nutné udělat jiné operativní řešení.

5.3 Interview

Pro teoretické vymezení metody interview autor použil souhrn od Hendla (1997), (2005) a Ferjenčíka (2000).

Jde o metodu rozhovoru, kdy je shromažďování dat založeno na přímém dotazování a jedná se o kvalitativní metodu. Interview je charakteristické přímou sociální interakcí mezi tazatelem a respondentem. Navázáním přímého osobního kontaktu se hlouběji pronikne do postojů a motivů respondenta. Jedná se zároveň o metodu pružnou, neboť se dá přizpůsobit zvláštnostem různých situací. Slouží tak k hlubšímu objasnění kontextu odpovědí. Je dobré, že rozhovor se dá nasměrovat i pomocí vnějších reakcí dotazovaného. Prostřednictvím interview lze získat informaci o jakékoliv skutečnosti, nicméně výpověď dotazované osoby se často nevyhne mnoha zkreslením. To může vzniknout na základě chyb ze strany tazatele, ale i respondenta. Je žádoucí interview předem pečlivě připravit, aby mohl přinést žádoucí informace. Tím se hodně zabrání jeho zkreslení.

Typy interview:

- nestrukturované interview (Interviewující nemá předem připravený seznam otázek).
- polostrukturované interview (Předem připravený seznam otázek, způsob, forma odpovědí na tyto otázky zůstává nadále víceméně volná. Respondent si sám může vybrat styl odpovědi.)
- strukturované interview (sestává z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž mají jednotliví respondenti odpovědět.)

Dělení interview podle počtu osob:

- Individuální (rozhovor probíhá jen s jednou osobou)
- Skupinové (současně se pracuje s několika respondenty)

Dělení interview podle počtu osob:

- Individuální (rozhovor probíhá jen s jednou osobou)
- Skupinové (současně se pracuje s několika respondenty)

Dělení podle struktury otázek:

- Standardizované - Zde je seznam a struktura otázek předem připravená. Je snadnější pro zpracování, ale hloubka zjištěných informací se snižuje. Takovéto interview se užívá nejvíce, když je zapotřebí zjistit určité tendence zkoumaných jevů.
- Nestandardizované – Zde si tazatel připraví základní otázky, ovšem jejich pořadí, obsah a formulaci určuje on sám. Tím se ale ztěžuje zpracování získávaných dat. Optimální forma rozhovoru je polostandardizovaný.

5.4 Metody získávání dat

Hlavní metodou, která bude použita při sběru dat v této práci, podle Hendla (2005) bude metoda strukturovaného rozhovoru tzv. interview. Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami (viz příloha č.1) je sestaven z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž mají jednotliví respondenti odpovědět. „Pružnost sondování v kontextu situace je omezenější než v jiných typech rozhovorů. Tento typ rozhovorů se používá, když je nutné minimalizovat variaci otázek kladených dotazovanému. Redukuje se tak pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně strukturně lišit.“ (Hendl, 2005).

„Základním účelem tohoto typu interview je co nejvíce minimalizovat efekt tazatele na kvalitu rozhovoru. Data z takového interview se snadněji analyzují, protože jednotlivá témata se lehce v přepisu rozhovoru lokalizují. Struktura informací je dána sekvencí otázek. Tím je také umožněna replikace celého průzkumu v jiném časovém okamžiku a jinou skupinou vědců“ (Hendl, 2005).

„Tento typ rozhovoru je vhodný, pokud ho nemáme možnost opakovat a máme málo času se respondentovi věnovat. Použijeme ho i tehdy, když jde o vstupní a závěrečný rozhovor v rámci nějakého intervenčního programu a odpovědi se mají srovnávat.“ (Hendl, 2005).

Ferejnčík (2000) dále uvádí, že si interviewující může připravit sérii otázek nejen v horizontální rovině - tedy uspořádání jednotlivých témat a podtémat, ale i v rovině vertikální - v rovině všeobecnosti nebo emocionální neutrality otázek.

Před prvním realizovaným interview jsem provedl 2 rozhovory, které objasnily způsob řazení jednotlivých otázek, na které otázky klást větší důraz a naopak které jsou méně vhodné a nepřesně definované. Byla upřesněna přibližně časová délka rozhovoru. V prvním rozhovoru jsem provedl rozhovor s tělovýchovným náčelníkem (153. ženijní prapor Olomouc). Nepoužil jsem diktafon, pouze jsem si vypisoval poznámky. Nebylo možné všechno zapisovat, proto zde unikaly některé potřebné informace, které by se hodily. Takže když došlo ke zpracování dat, nebyly potřebné informace k tomu, aby se udělalo nějaké zhodnocení. V druhém rozhovoru jsem provedl rozhovor s instruktorem přežití (153. ženijní prapor Olomouc). Diktafon jsem použil a zároveň jsem si dělal poznámky. Bylo zpracováno daleko více informací, než v prvním rozhovoru, proto jsem přistoupil k této metodě zpracování dat.

Na závěr jsem porovnal, jak se jednotlivé informace shodují s těmito dvěma ^{respondenty} ~~tazateli~~, kteří jsou ze stejného útvaru. Došel jsem k závěru, že odpovědi se nikterak nelišily. Některá odpověď byla např. od jednoho respondenta stručnější u druhého zase delší, ale v každém případě vystihla svoji podstatu.

5.5 Formulace otázek

Vytvoření a správné zaměření otázek obsažených v našem strukturovaném rozhovoru s otevřenými otázkami bylo stěžejním úkolem pro dosažení vypovídajících výsledků. S ohledem na záměr práce bylo v rozhovoru použito 5 oblastí. Stanovila se posloupnost jednotlivých oblastí za přítomnosti PhDr. Jana Štochla z FTVS UK.

První oblast se týkala **cílů a úkolů výcviku přežití (VP)**, kde se zaměřujeme zejména na požadavky, které musí vojáci umět a zvládat, popřípadě se je doučit. Co je pro vojáka nejdůležitější, aby mohl daný úkol plnit.

Druhá oblast se týkala **organizace VP**.

V této oblasti se zabýváme, jak je výcvik veden a kdo ho vede. Jaké musí být zabezpečení v průběhu výcviku v případě, když se stane neočekávaná situace, kdo ji řeší a jak se vyřeší.

Třetí oblast se zaměřila na **plánování VP**.

Zabýváme se zde, jak často se plánuje výcvik přežití, jestli probíhá jako samostatná část, nebo je v rámci vyvedení celé roty, praporu, či brigády. Spolupráce s jinými (zahraničními jednotkami), přebírání zkušeností. Plánování výcviku přežití v zahraničí a z jakého důvodu má kladný přínos pro výcvik.

Čtvrtá oblast se zaměřila na **materiální zabezpečení VP**.

Tato oblast pojednává především o povinné a nepovinné výbavě vojáka v průběhu VP. Jaký je nejdůležitější materiál při VP, a který materiál se naopak neuplatní a z jakého důvodu? Jestli je voda a potrava v průběhu VP dodávána. Jestli se dělají kontroly materiálu, popřípadě na který materiál je kladen největší důraz. Dále dodržování hmotnostního limitu batohu (zátěže), jestli je předepsaná nějaká norma, nebo je to v uvážení každého vojáka.

Pátá oblast: **ostatní**

Zjištění vlastního názoru na daný útvar.

5.6 Organizace výzkumu

Nejprve byl sestaven seznam, s kterými lidmi by bylo vhodné provést rozhovor. Před interview byli všichni informováni o časovém harmonogramu, druhu otázek a jejich kladení. Také byl vysvětlen důvod, proč bude celý rozhovor zaznamenáván na diktafon. Ještě předtím, než se rozhovor uskutečnil, byly dotazovaným zaslány otázky e-mailem, aby se na ně mohli připravit.

Prostředí rozhovoru - Většinu rozhovorů jsem provedl s tělovýchovnými náčelníky přímo v jejich kanceláři. Bylo to vždy klidné místo, proto byl udělán kvalitní zvukový záznam. Jen jediný rozhovor nebyl uskutečněn ve vhodném prostředí, ale i zde byl nahrán kvalitní zvukový záznam.

Při rozhovoru bylo dbáno na důležitý aspekt a to přístup k dotazovanému. Motivováním dotazovaného kladením otázek v určitém pořadí a při neutrálních reakcích na odpovědi jsem dával respondentovi dostatečně najevo, že jeho odpověď je pro mne velkým přínosem.

Všichni dotazovaní se vešli do časového rozsahu 25 - 30 minut. Posloupnost řazení otázek byla správně zvolena. U nikoho nebylo shledáno, že by nevěděl, jak má odpovědět na danou otázku. Bylo to také tím, že si otázky s dost velkým časovým předstihem mohli přečíst a připravit se na ně. Všichni také souhlasili, že je mohu zveřejnit v mé diplomové práci.

5.7 Technika analýzy dat

Jak říká Gavora (2000), výzkumník po skončení interview získal velký počet odpovědí. „Informace získané z rozhovoru jsou nezpracovanou surovinou, kterou je třeba utřídit, analyzovat a pečlivě vyhodnotit. Tak jako interview nezačíná kladením otázek, nekončí v okamžiku, kdy jsme se s respondentem rozloučili.“ (Ferjenčík, 2000).

Je mnoho způsobů, jak třídit a analyzovat data. Vytvořil jsem formulářovou stránku s otázkami, kde odpovědi budou zpracovány ve formě přepisu.

6. Výsledková část

6.1 Přepis odpovědí

V následujícím textu provedeme sumarizaci odpovědí od jednotlivých respondentů.

6.1.1 41. Mechanizovaný prapor Žatec

Obrázek - 8 41. Mechanizovaný prapor Žatec*

(Rozhovor poskytnul dne 10.12. 2008 pplk. Nagy a 30.1. 2009 kpt. Tatalák)

41. mechanizovaný prapor je v současné době dislokován v Žatci. Prapor je určen především k plnění bojových a speciálních úkolů nejen při bezprostředním ohrožení státu, ale i mimo území České republiky.. Prapor disponuje moderní technikou a výzbrojí, vyznačuje se manévrovací schopností a odpovídající palebnou silou. K jeho základní výzbroji patří bojová vozidla pěchoty (BVP-2) a minomety. Tak jak je u 4.brn standardem, byla do struktury praporu začleněna také průzkumná četa a družstvo odstřelovačů. Výcvik vychází z určení praporu a je založen na výborné fyzické připravenosti všech vojenských profesionálů.* *

* obrázek je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

* * přesnější popis je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

1. Cíle a úkoly VP

a) Upřednostňujete u příslušníků jednotek VP plnění jednotlivých úkolů samostatně nebo při týmové spolupráci, či jejich kombinaci? (proč?)

Začíná se samostatně, to jsou vždy základy a pak nato navazuje týmová spolupráce, kde jsou vojáci většinou po 8 lidech. Mezi úkoly, které plní samostatně a učí se je, patří příprava vody a stravy, přístřešky, orientace, signalizace atd. Tohle se učí jen v krátkosti, důraz se především klade na týmovou spolupráci, kde plní vojáci úkoly společně.

b) Jaká jsou témata zamětnání cvičících jednotek (orientace, přístřešky, signály...), na co se klade největší důraz a co považujete za nejdůležitější?

Tyto oblasti se plní v rámci vyvedení. Na žádnou oblast není kladen nějaký speciální důraz. Vše musí umět stejně dobře ovládat. VP probíhá v rámci taktiky.

c) Splňují příslušníci jednotek požadované úkoly, popř. v jaké míře je zvládají ?

Přežití se nehodnotí jako samostatné cvičení, ale vojáci musí plnit určitý bojový úkol. Pokud se nesplní úkol, vojáci ho cvičí znovu, vše ale záleží na časové náročnosti. Splněné úkoly se potom vyhodnocují na konci kurzu komplexně.

d) Co požadujete od vojáků, aby se nejvíce naučili při VP?

Aby se naučili především základy, které uměli bezpečně použít. Když se dostane voják do krizové situace, aby si uměl poradit. Aby uměl všechno komplexně.

e) Požadujete od příslušníků jednotek fyzickou a psychickou připravenost? (do jaké míry a konkrétně co?) - síla, vytrvalost, rychlost, obratnost.

Fyzická i psychická připravenost musí být na vysoké úrovni. Nejdůležitější je vytrvalost, potom obratnost a síla a v poslední řadě rychlost.

2. Organizace VP

a) Kolik instruktorů přežití je k dispozici na Váš útvar?

U celé 4.brn se teprve zavádějí kurzy přežití, ve kterých bude možno získat instruktorské licence. Zatím se neřešilo, že by přežití bylo v rámci Speciální tělesné přípravy. Přežití doposud probíhá jako část vyvedení. Momentálně má Žatec k dispozici na tabulkových místech 2 instruktory přežití.

b) Máte při VP zdravotnické zabezpečení? (zdravotník, zdravotnický balíček).

Zdravotnické zabezpečení musí být. Za prvé to vychází z Věstníku, že v průběhu jakéhokoliv výcviku musí být zdravotnické zabezpečení a za druhé každý rok někteří vybraní vojáci prochází 3 týdenním zdravotnickým kurzem v Hradci Králové. Je to z toho důvodu, že se jezdí hodně na mise a těchto lidí je potřeba. Na každý čtětě jsou 2-3 vojáci, kteří tímto kurzem prošli.

c) V případě (vážného) úrazu, jak se vyřeší daná situace a kdo ji řeší?

Malé zranění, která jsme si schopni sami ošetřit, se řeší přímo na místě. Pokud je to vážnější zranění, vždy máme k dispozici pohotovostní auto, popřípadě pokud výcvik probíhá v horských podmínkách, vždy je domluvena horská služba.

d) V jaké oblasti (prostoru) nejčastěji provádíte VP na území ČR? (proč)

Doupov - Hradiště, Krušné hory, Beskydy – (přesuny na lyžích), Boletice. Snahou je přizpůsobit se danému výcvikovému prostoru. Každá oblast má svá specifika. Proto se výcviky střídají v různých oblastech.

3) Plánování VP

a) Kolikrát ročně a jak dlouho probíhá VP?

VP je přímo zahrnutý do ročního plánu v rámci praporu jako zimní a letní část v délce 5ti dnů. Kurzu se účastní 20 lidí. Vše probíhá pod taktickým námětem. Z každé roty jsou vybraní 3-4 vojáci. Dále probíhá brigádní kurz přežití, který je také rozdělen na zimní a letní část v délce trvání 5ti dnů. Opět VP probíhá pod taktickým námětem. Průzkumná četa jezdí 1x do roka v délce 2 týdnů se 102. průzkumným praporem Prostějov. VP probíhá pod taktickým námětem. Dále je do ročního plánu zahrnutý

komplexní výcvik, kde je také učleněna oblast VP. Tento komplexní výcvik probíhá 5x do roka v délce 5ti dnů. V komplexní výcviku je zahrnuta veškerá speciální tělesná příprava a slouží k tomu, že připravuje vojáky na různé armádní soutěže jako je například „Survival“. Jinak VP je součástí rotního vyvedení, praporečnického vyvedení a brigádního vyvedení. Rotní vyvedení probíhá 2x do roka v délce pěti dnů. Praporečnické vyvedení probíhá 2x do roka, kde jeden výcvik je v délce pěti dnů a druhý výcvik trvá 12 dnů. Brigádní vyvedení probíhá 2x do roka, kde probíhá výcvik v délce 12 dnů. Podrobnější rozvržení výcviku najdete v ročním plánu pro rok 2009 (viz. příloha č.2) Od roku 2007 jezdí každý rok 20 vybraných vojáků na výcvik přežití a přesuny v zimních podmínkách do Slovinska v délce 10 dnů. Podrobnější plán výcviku najdete v (příloha č.5).

b) Přebíráte od jiných jednotek zkušenosti? (i zahraniční)

Přebírají se zkušenosti především ze zahraničních misí a ze zahraničních kurzů například ze Slovinska.

c) Máte nějakou představu, jak by měl VP vypadat v následujících letech?

Vojáky nejdříve naučit všeobecný základ a potom získané dovednosti aplikovat do VP. Dále do VP zakomponovat více taktické činnosti. Je to z důvodu výjezdu na zahraniční mise. Na zahraničních misích je taktická činnost velice důležitá, proto by to měla být součástí VP.

4. Materiální zabezpečení

a) Jaká je povinná výbava vojáka při VP ?

Vojáci používají výbavu dle výcviku a dle plnění úkolu. Pokud mají něco speciálního, tak jsou to věci z vlastních potřeb vojáka, to co se jim například osvědčilo při výcviku. Každému může vyhovovat něco jiného. Voják z průzkumné čety bude preferovat něco jiného, než například odstřelovač.

b) Upřednostňujete, aby si každý voják vzal výbavu podle svého uvážení, nebo požadujete nějaký hmotnostní limit výbavy, který musí mít po celou dobu VP?

Je jasně předepsaná výbava, co musí mít voják s sebou. To co jsi vezme navíc je jeho věc. Pokud naopak nějaká věc vojákovi chybí, je to také jeho věc, ale nesmí tím

ohrozit skupinu. Většinou je vojákům doporučená výbava, kterou si mohou vzít navíc. Žádný hmotnostní limit není po vojácích požadován. Samotný batoh s taktikou váží kolem 30 kg. Mohou však plnit nějaký specifický úkol, kde si do družstva musí rozdělit další materiál jako jsou například: lana, miny, palebný průměr atd.

c) Dostávají vojáci v průběhu VP suroviny (jídlo, pití, ...popř. v jakém množství)

Záleží na typu výcviku. Při rotním, praporečnickém a brigádním vyvedení dostávají vojáci stravu a vodu na zásobovacích místech. Pokud se jedná čistě o VP, tak vojáci dostávají stravu živé potraviny v průběhu VP. Vodu si vojáci berou před VP každý sám, podle svého uvážení. Vždy je jim doporučena dávka vody v litrech. Zásobovací místa v průběhu VP nikde nejsou, proto když jim voda dojde, musí vědět, jak ji získat z přírody. Pokud se jedná o komplexní výcvik, tak vojáci dostanou jako jednotka předem jídlo na týden dopředu, nebo se jim jídlo doveze formou živé stravy. Pití mají vojáci v zásobě na celý týden dopředu, ale při VP jsou zásobovací místa, kde mohou vodu doplnit.

d) Děláte kontrolu materiálu před a v průběhu VP ?

Kontrola materiálu před VP probíhá. Dále probíhá kontrola vždy, když je nějaká zastávka. Kontroluje se ale jen důležitý materiál, jako je zbraň, munice, přístroje atd. Kontrola probíhá mezi vojáky. Dělají to automaticky.

5) Ostatní

a) Myslíte si, že váš útvar patří k těm nejlepším?

Nejvíce je preferovaná Chrudim. Žatec a Tábor jsou na tom o něco hůře. Jindřichův Hradec teprve nabírá nové lidi a rozvíjí se.

6.1.2 42. Mechanizovaný prapor Tábor

Obrázek - 9 42. Mechanizovaný prapor Tábor*

(Rozhovor poskytl dne 6.3. 2009 npor .Novák)

42. mechanizovaný prapor „Svatováclavský“ je nejstarším útvarům Armády ČR. Prapor je součástí struktury 4. brigády rychlého nasazení. Je určen především k plnění bojových a speciálních úkolů nejen při bezprostředním ohrožení státu, ale i mimo území České republiky. Ve zvláštních případech může plnit i úkoly nevojenského charakteru. Prapor disponuje moderní technikou a výzbrojí, vyznačuje se manévrovací schopností a odpovídající palebnou silou. K jeho základní výzbroji patří bojová vozidla pěchoty (BVP-2) a minomety. Z důvodu zachování vysokého stupně bojové připravenosti plní ty nejnáročnější úkoly v různorodém terénu. Výcvik vychází z určení praporu a je založen na výborné fyzické připravenosti všech vojenských profesionálů. Kromě tradičního výcviku vojáci musí zvládnout prvky bojového umění MUSADO, základy slaňování, horolezectví, překonávání přírodních a umělých překážek, učí se provádět přesuny na velké vzdálenosti, vést boj jednotlivce i skupiny, pohybovat se v neznámém terénu ve dne i v noci a v neposlední řadě se zaměřují na efektivní ovládnutí svěřené techniky a zbraní. Svoji profesionalitu prapor dokázal v náročných zahraničních misích IFOR, SFOR a KFOR a při cvičeních armád NATO na evropském i americkém kontinentu.**

* obrázek je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>** přesnější popis je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

1) Cíle a úkoly výcviku přežití (VP)

a) Upřednostňujete u příslušníků jednotek VP plnění jednotlivých úkolů samostatně nebo při týmové spolupráci, či jejich kombinaci? (proč?)

Záleží to na druhu jednotky. Průzkumné jednotky (odstřelovači a průzkumná četa) pracují v malých týmech (4 členných), kde se upřednostňuje větší samostatnost. Ostatní jednotky plní nejčastěji úkoly v družstvu (8 vojáků). Je kladen především důraz na týmovou spolupráci. v dnešní době se cvičí týmová spolupráce, ale v dnešní době spíše začíná cvičit výcvik družstev (max. 10 VZP), kdy se nejdříve zplánuje vysazení tohoto družstva do terénu (průzkumné jednotky) sběr informací a pak dojde výsadem vysazení družstva max. 10 VZP k plnění hlavního úkolu. Po splnění úkolu dojde k okamžitému stažení jednotek zpět k organickým jednotkám.

b) Jaké jsou témata zaměstnání cvičících jednotek (orientace, přístřešky, signály...), na co se klade největší důraz a co považujete za nejdůležitější a proč?

Všechny výše uvedené složky jsou důležité. Avšak největší důraz se klade na orientaci v terénu. Bez správného určení místa nejste schopni si přivolat pomoc, logistické zabezpečení, navést jednotku k cíli, rekognoskovat prostor atd. .

c) Splňují příslušníci jednotek požadované úkoly, popř. v jaké míře je zvládají ?

Pokud se jedná o přežití, každý voják, který je cvičen na základních funkcích předurčující k plnění bojové činnosti především k budování přístřešků, orientaci v terénu + fyzická zdatnost. Velitelé na vyšších stupních k vytváření plánovací dokumentace (orientace v SOP (stále operační postupy, bojový rozkaz).

d) Co požadujete od vojáků, aby se naučili při výcviku přežití?

Především aby se voják uměl postarat sám o sebe. Naučil se plnit jednotlivé úkoly v obtížných situacích.

e) Požadujete od příslušníků jednotek fyzickou a psychickou připravenost? (do jaké míry a konkrétně co?) – síla, vytrvalost, rychlost, obratnost...

Veškeré druhy připravenosti (psychická, fyzická a odborná) se navzájem prolínají, ale při výcviku se nejvíce vyžaduje silová-vytrvalost.

2. Organizace VP

a) Kolik instruktorů přežití je k dispozici na Váš útvar?

Na tabulových místech instruktoři přežití zatím nejsou. V rámci 4.brn se organizuje zimní a letní část kurzu přežití, kde vojáci po úspěšném absolvování získávají licence. Aby voják získal licenci, musí se zúčastnit zimní a letní části. Z časových důvodů je to pro tento útvar problém.

b) Máte při VP zdravotnické zabezpečení? (zdravotník, zdravotnický balíček).

Veškerý výcvik ve STP zabezpečuje minimálně jeden zdravotník.

c) V případě (vážného) úrazu, jak se vyřeší daná situace a kdo ji řeší?

Na každém cvičení musí být cvičící jednotky spojeni se styčným důstojníkem, který sepíše zápis o incidentu a předává okamžitě zprávu nadřízenému stupni. Jakmile dojde k opravdu vážnému úrazu je přerušen veškerý rádiový provoz a frekvence je poskytnuta styčnému důstojníkovi a oznamovateli úrazu. První pomoc poskytne lékař popř. jiný zdravotní personál a v době mobilní sítě je okamžitě povolána civilní první pomoc (vrtulník apod.).

d) V jaké oblasti (prostoru) nejčastěji provádíte VP na území ČR? (proč)

Veškerý výcvik probíhá ve vojenských újezdech Boletice a Doupov, odpadá problém s dohovory na prostory výcviku. Každá oblast má svoje specifika. Proto se výcviky střídají v různých oblastech.

3) Plánování VP

a) Kolikrát ročně a jak dlouho probíhá VP?

4.brn má zatím dvouletý cyklus. Jeden rok se cvičí a druhý rok je počítáno s vysazením jednotek praporu do zahraničních misí. Pokud se nacházíme v prvním cyklu jde v zimním období 2x čtrnáctidenní cvičení, kdy jsou jednotky 5 dní v prostoru určení. V letním období se jedná o 2x čtrnáctidenní cvičení, kdy jsou jednotky po celou dobu v prostoru určení a o 3 týdenní cvičení kdy jsou jednotky po celou dobu v prostoru určení. Podrobnější plán výcviku najdete v (viz. příloha č.3). Samotný výcvik přežití se

na tomto útvaru neplánuje. Vybraní vojáci se zúčastňují brigádních kurzů přežití, popřípadě jiných kurzů v rámci AČR.

b) Přebíráte od jiných jednotek zkušenosti? (i zahraniční)

Poslední tři roky probíhá 1x ročně (březen) výcvik ve Slovinsku asi 20VZP od praporu zaměřen na přesuny, orientaci v terénu a vytvoření si přístřešku pro přespání v terénu. Jinak se samozřejmě přebírají zkušenosti ze zahraničních soutěží a zahraničních misí.

c) Máte nějakou představu, jak by měl VP vypadat v následujících letech?

U 4.brn je zaměřen výcvik ve STP na vojenské plavání, vojenské lezení, sebeobranu a boj zblízka MUSADO a přesuny. Takže samostatný výcvik v přežití není možné cvičit jako samostatnou odbornost.

4. Materiální zabezpečení

a) Jaká je povinná výbava vojáka při VP

Vojáci používají výbavu dle výcviku a dle plnění úkolu. Pokud mají něco speciálního, tak jsou to věci z vlastních potřeb vojáka, to co se jim například osvědčilo při výcviku.

b) Upřednostňujete, aby si každý voják vzal výbavu podle svého uvážení, nebo požadujete nějaký hmotnostní limit výbavy, který musí mít po celou dobu VP?

Vzhledem k doplňování jednotek o kvalitnější výstrojní součástky je dostačující vybavení, ale vojáci často používají svoji vlastní výbavu, která se jim v předchozích výcvicích osvědčila. Při výcviku je požadovaná min. hmotnost neseného materiálu muži: 20kg (štáb praporu a zabezpečovací jednotky) 25kg(bojové jednotky, ženy 15kg.

c) Dostávají vojáci v průběhu VP suroviny (jídlo, pití, ...popř. v jakém množství)

Záleží to na typu výcviku, ale z 90% jsou vojáci zásobeny logistickou cestou.

d) Děláte kontrolu materiálu před a v průběhu VP

Kontrola materiálu před VP probíhá. Dále probíhá kontrola vždy, když nějaká zastávka. Kontroluje se především důležitý materiál, jako je zbraň, munice, přístroje atd. ale také se kontroluje váha neseného batohu.

5) Ostatní

a) Myslíte si, že váš útvar patří k těm nejlepším?

Je tu možnost, že veškerý výcvik prováděný v naší republice mohou příslušníci praporu uplatnit v zahraničních misích a jednorázových stáží u cizích zahraničních jednotek. Tento útvar patří k těm lepším.

6.1.3 43. Výsadkový prapor Chrudim

Obrázek - 10 43. Výsadkový prapor Chrudim*

(Rozhovor poskytl dne 11.2. 2009 kpt. Říha)

43. výsadkový prapor představuje vševojskový útvar, který je předurčen k plnění speciálních bojových úkolů. Zejména jde o ničení a narušování činnosti důležitých prvků sestavy protivníka, o vedení průzkumu ve prospěch pozemních jednotek nebo o činnost taktického vzdušného výsadku. Vysoká profesionalita příslušníků praporu umožňuje jejich zařazování do vojenských kontingentů mírových misí v zahraničí. Prapor může ve zvláštních případech plnit i úkoly nevojenského charakteru, např. pomáhat občanům při živelních pohromách a záchraně majetkových hodnot na celém území České republiky.*

Na praporu jsou 3 bojové roty:

1. rota je zaměřena pro „boj v horách“ Tato rota je nejvíce upřednostňovaná a je na ni kladen největší důraz.
2. rota je vyčleněna pro „ boj v osídlené oblasti města + vesnice“
3. rota je pro „ boj v zalesněném terénu“

* obrázek je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

* Přesnější popis je dostupný na <http://www.army.cz/>

1. Cíle a úkoly výcviku přežití (VP)

a) Upřednostňujete u příslušníků jednotek VP plnění jednotlivých úkolů samostatně nebo při týmové spolupráci, či jejich kombinací? (proč?)

Jedná se o kombinaci jak týmu, tak i samostatné spolupráce. Vojáci musejí být schopni pracovat v týmu, ale zároveň když se ocitnou v izolaci, tak aby byli schopni se o sebe postarat. Nejdůležitější je však týmová spolupráce. Záleží to na určení jednotky a plnění daného úkolu. Cvičí se buď ve 4-členných týmech, nebo jako družstvo v 8 lidech.

b) Jaká jsou témata zamětnání cvičících jednotek (orientace, přístřešky, signály...), na co se klade největší důraz a co považujete za nejdůležitější?

Co se týče témat, jako je orientace v terénu, rozdělení ohně, získávání a příprava stravy a vody, zbudování přístřešků, signalizace atd., neučí se je. Není nato čas. Když přijde někdo nový, tak se to v průběhu 2 až 3 cvičení naučí od lidí, kteří mají s touthle oblastí značné zkušenosti.

c) Splňují příslušníci jednotek požadované úkoly, popř. v jaké míře je zvládají?

Vojáci plní úkoly dobře, ale někdy se stane, že se voják dostane do rozpoložení a požadovaný úkol nezvládne. Co se ale týče psychické a fyzické připravenosti, jsou na tom velice dobře. Z výročního přezkoušení musí vojáci splňovat normu nejhůře za dva.

d) Co požadujete od vojáků, aby se nejvíce naučili při VP?

Naučit se využívat v maximální míře prostředky, které mají k dispozici. Voják, který má výstroj, tak by měl vědět, jaké jsou možnosti využití. Kolikrát se stane, že má voják např. pončo a neví jak by ho mohl využít. Cílem je, aby se vojáci naučili brát jenom ty věci, které budou potřebovat a aby je v průběhu VP využili. Aby si například nebrali náhradní maskáčové kalhoty, které zabírají prostor v batohu. Pro vojáky v terénu jsou nejdůležitější přístroje, munice, strava a voda. Mezi tým nebo družstvo je rozdělen ještě tzv. „materiál družstva“. Snahou je, aby každý voják měl zhruba stejnou zátěž v batohu. Jestliže např.: spojař táhne radiostanici, náhradní zdroje, což váží zhruba 15 - 20kg, tak část jeho materiálu, který má v povinné výbavě je rozdělen mezi ostatní

členy družstva popř. týmu. Vojáci se snaží co nejvíce spolupracovat. Čím budou lepší tým, tím se budou lépe doplňovat.

e) Požadujete od příslušníků jednotek fyzickou a psychickou připravenost? (do jaké míry a konkrétně co?) - síla, vytrvalost, rychlost, obratnost.

Požaduje se nejvíce silová-vytrvalost. Je to z hlediska dlouhodobé zátěže a plnění úkolů. Avšak kombinace rychlosti a obratnosti jsou podstatně také důležité složky součástí VP.

2. Organizace VP

a) Kolik instruktorů přežití je k dispozici na Váš útvar?

Instruktoři VP zatím nejsou k dispozici. Do příštího roku by měli být na tabulkových místech minimálně 4 instruktoři. Vojáci spíše vedou výcvik na základě vlastních zkušeností. Především se jedná o vojáky, kteří prošli zahraničními kurzy například „Rangers kurz“ v USA. Sami mezi sebou si zkušenosti předávají. Snaží se učit vše pod taktickým námětem. Například 2-3 lidi staví přístřeší, 1-2 lidi připravují stravu a 3-4 lidi zaujímají kruhovou obranu. Je to z toho důvodu, aby se vojáci naučili tyto návyky pod taktickým námětem, které pak mohou uplatnit v zahraničních misích.

b) Máte při VP zdravotnické zabezpečení? (zdravotník, zdravotnický balíček).

Každá jednotka má svého zdravotníka a každý má u sebe povinně zdravotnický balíček.

c) V případě (vážného) úrazu, jak se vyřeší daná situace a kdo ji řeší?

Je kladen důraz především na první pomoc, kterou musí umět každý člen z týmu, či družstva. Nejsou sice certifikováni zdravotnickým kurzem, ale každý ji musí zvládat. Je na ni kladen velký důraz. V případě vážného úrazu vojáci vědí, jak zajistit poraněného vojáka, jak jej transportovat do nějakého místa. Kdyby se volala letecká záchranná služba, jsou schopni navést vrtulník.

d) V jaké oblasti (prostoru) nejčastěji provádíte VP na území ČR? (proč)

VP probíhá v Boleticích, na Doupově, v Krušných horách - Klínovec, Beskydy - Lysá hora a výjimečně na Libavé. Snahou je přizpůsobit se danému výcvikovému

prostoru. Žádné velké odlišnosti tady nejsou. Není standardní, že by výcvik probíhal na jednom místě, ale pokaždé někde jinde.

3) Plánování VP

a) Kolikrát ročně a jak dlouho probíhá VP?

VP není na tomto útvaru přímo zaveden do ročního plánu. VP je součástí rotního vyvedení, praporečnického vyvedení a brigádního vyvedení. Rotní vyvedení probíhá 2x do roka v délce pěti dnů. Praporečnické vyvedení probíhá 2x do roka, kde jeden výcvik je v délce pěti dnů a druhý výcvik trvá 12 dnů. Brigádní vyvedení probíhá 2x do roka, kde probíhá výcvik v délce 12 dnů. Podrobnější rozvržení výcviku najdete v ročním plánu pro rok 2009 (viz. příloha č.4). Od roku 2009 začala brigáda organizovat kurzy přežití zimní a letní část. Tento útvar vysílá 4 vojáky na tyto kurzy za účelem získání instruktorských licencí. Tímto se postupně budou doplňovat tabulková místa instruktorů přežití.

b) Přebíráte od jiných jednotek zkušenosti? (i zahraniční)

Přebírají především zkušenosti se zahraničními armádami, hlavně ze zahraničních misí, z různých mezinárodních závodů, kurzů atd. Nejsou to jen zkušenosti z oblasti přežití, ale i taktiky, ženijní, vedení boje atd.

c) Máte nějakou představu, jak by měl VP vypadat v následujících letech?

Snahou je, aby VP probíhal i v zahraničí. Především v takových klimatických podmínkách, kde vojáci plní úkoly na zahraničních misích. Od roku 2007 jezdí tento útvar 1x ročně v zimě do Slovinska na 2 týdny. 1. týden probíhá po jednotlivých částech. Probírají se veškeré tematiky, které se týkají hlavně přežití a přesunů. 2. týden probíhá komplexně. V létě 1x ročně jezdí do Turecka opět na 2 týdny, kde výcvik probíhá pod vedením „Komando škola“. Zatím do těchto zahraničních výcviků byla zahrnuta především 1. rota, ale do budoucna je v plánu, aby byla také vyčleněna 2.-3. rota. Odvíjí se to však od finančního rozpočtu praporu.

4. Materiální zabezpečení

a) Jaká je povinná výbava vojáka při VP

Je jasně předepsaná výbava (viz. příloha č.6). Ta se skládá podle plnění úkolu. Tento typ výbavy je jednotně určen pro celou 4.brn. Jestli si voják táhne něco navíc, to už je jeho věc. Čím je zkušenější voják, tím si toho bere méně a to pouze potřebný materiál.

b) Upřednostňujete, aby si každý voják vzal výbavu podle svého uvážení, nebo požadujete nějaký hmotnostní limit výbavy, který musí mít po celou dobu VP?

Před každým výcvikem dostane každý voják seznam věcí, které si musí vzít sebou. Dále na seznamu jsou vypsané věci, které jsou doporučené pro daný typ výcviku. Záleží na nich, co si sebou vezmou. Je to jejich rozhodnutí. Žádný hmotnostní limit se po nich nepožaduje. Průměrná hmotnost batohu se při VP pohybuje kolem 25 kg.

c) Dostávají vojáci v průběhu VP suroviny (jídlo, pití, ...popř.v jakém množství)

Standardně jsou vždy nějaká zásobovací místa, ale většinou dostávají vojáci jídlo dopředu ve formě BDP (bojová dávka potravy), s kterým si musí sami vystačit.

d) Děláte kontrolu materiálu před a v průběhu VP

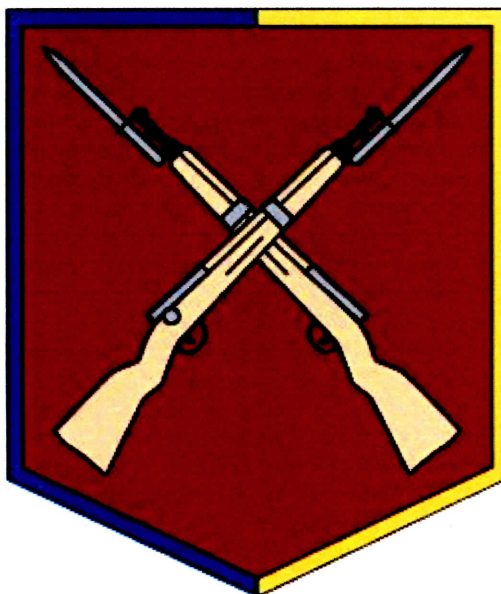
Standardně se dělá prohlídka kontroly materiálu družstva, hlavně zbraně, přístroje, které jsou z finančního hlediska velice drahé. Kontrola se provádí jedenkrát denně. Kontrola osobního materiálu se neprovádí. Vojáci jsou natolik zkušení, že se málokdy stane, že by se ztratil nějaký materiál.

5) Ostatní

a) Myslíte si, že váš útvar patří k těm nejlepším?

V porovnání s ostatními útvary není nejlepší, ale patří k těm lepším. Co se týče v porovnání mezi 4.brn, tak je tento útvar nejlepší.

6.1.4 44. Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec

Obrázek - 11 44. Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec*

(Rozhovor poskytl dne 9.2.2009 rtm Dufek)

Nová struktura a úkoly praporu jsou od toho původního naprosto odlišné. Kromě štábu, velitelské roty a roty logistiky bude mít také 3 pěší roty, přičemž jedna bude rotou zbraní. Jak je typické pro jednotky 4. brigády rychlého nasazení, bude do struktury praporu zařazeno také družstvo odstřelovačů a průzkumná četa. Do struktury praporu byla začleněna četa chemické ochrany. Jedním z úkolů, které mohou vyvstat, je například výstavba takzvané humanitární základny s kapacitou 450 osob. Jedná se o jakési stanové městečko, které může být použito například v případě živelných nebo ekologických katastrof. Hlavním úkolem tohoto praporu by měly být zejména doprovody konvojů, boj v zastavěných oblastech a boj v horách.**

* obrázek je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>** přesnější popis je dostupný na <http://www.4brn.army.cz>

Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec vznikl 1.10.2008. Předtím to byl záchranný prapor, nyní spadá pod 4brn. V současnosti se skládá z 200 lidí. Protože se útvar teprve rozbíhá, vypíší získané informace souhrnně.

Na praporu zůstali lidi, kteří chtějí cvičit, mají o to zájem. Nicméně dobře vycvičit jednotku bude dlouhodobá záležitost. V porovnání například s Chrudimí je tento útvar zatím dost v pozadí. Naštěstí zde chodí lidi z brigády, kteří mají hodně zkušenosti za sebou a dá se na tom výcvik rychleji stavět. Záleží to také na tom, jak se naplní rychle prapor. Přichází sem hodně nováčků, kteří mají za sebou pouze 3 měsíční aplikační kurz. V podstatě se tito lidé budou učit úplně od základů, což může výcvik zbrzdít. Kvalita výcviku se bude odrážet především na schopnostech a zájmu lidí o výcvik a materiálním zabezpečení. Doposud tento prapor není dostatečně materiálně zabezpečen, proto nemůže zatím probíhat kvalitní výcvik. Vojáci by při výcviku bez kvalitního materiálního zabezpečení mohli zbytečně trpět. Od toho se to všechno odvíjí. Do příštích 2 let by měl být prapor zcela naplněn. Materiální zabezpečení by mělo být v kompletní výbavě.

V roce 2009 zatím VP jako samostatná část probíhat nebude. Z praporu jsou vybráni 4 lidi, kteří se účastní brigádního VP - zimní a letní části. Jinak VP je součástí rotního, praporečnického a brigádního vyvedení. Do zahraničí na kurz VP zatím z tohoto útvaru vojáci vyčlenění nejsou, ale v příštích letech již těchto zahraničních kurzů by se měli vojáci zúčastňovat. Stejně tak by se měli začít v příštích letech organizovat kurzy přežití.

6.2 Interpretace odpovědí

Ze získaných informací u vybraných útvarů vyplývá, že VP je z velké části zakomponován do rotního, praporečnického a brigádního vyvedení. Toto vyvedení probíhá u všech útvarů 4.brn. Pouze se u vybraných útvarů rotní a praporeční vyvedení liší časovou délkou. Co se týče obsahu výcviku, tak je u Žatce, Tábora a Chrudimi téměř stejná. Chrudim má navíc v rámci vyvedení ještě taktické seskoky. Veškeré činnosti probíhají pod podobným taktickým námětem. Činnosti, které jsou obsahem přežití, jako je příprava a získávání vody a potravy, rozdělání ohně, zbudování přístřešků, orientace v terénu, výroba a využití improvizovaných prostředků, dělání pastí, signalizace atd., vojáci již znají. Pokud jsou na výcviku nováčci, tak se to naučí v průběhu výcviku od zkušených vojáků, kteří získali zkušenosti z různých zahraničních kurzů jako např.: „Rangers kurz“, který absolvovali v USA. U útvaru v Jindřichově Hradci, který se teprve od 1.10 2008 zabíhá, výcvik zde probíhá od samotných základů. Učí se základy z přežití, taktiky, ženijní a chemické přípravy atd.

Každou oblast procvičují samostatně a je na to kladen velký důraz. Pokud se jedná čistě jen o VP, ten probíhá v rámci kurzu brigádního VP, který se organizuje každý rok. Je rozdělen na zimní a letní část v délce trvání 5ti dnů. Je určen pro 20 vojáků a z každého praporu je na tento kurz vysláno 4-5 vojáků. Tento kurz probíhá především z důvodu získání instruktorských licencí, aby se na jednotlivých praporech 4.brn organizovaly kurzy přežití. Z vybraných útvarů 4.brn se zabývá čistě VP jen 41. mechanizovaný praporec Žatec. Ten od roku 2009 pořádá praporeční kurzy VP (zimní a letní část). Tento VP je organizován pro 20 příslušníků 41. mechanizovaného praporu v Žatci. Dále jsou v Žatci organizovány 5x ročně v délce 5-ti dnů komplexní výcviky speciální tělesné přípravy, kde je začleněná také oblast přežití. Komplexní výcviky jsou zaměřeny především na získání zkušeností v jednotlivých oblastech speciální tělesné přípravy. Tyto zkušenosti mohou vojáci uplatnit při různých armádních hrách jako například „Summer Survival“ nebo „Winter Survival“

Od roku 2007 4.brn každý rok vyčleňuje 61 vojáků na výcvik přežití a přesuny v zimních podmínkách do Slovinska, kde vojáci získávají zkušenosti z dané oblasti. Účelem tohoto výcviku je, aby vojáci, kteří absolvovali tento kurz, šířili poznatky z kurzu v AČR. Jindřichův Hradec zatím vojáky do těchto zahraničních kurzů nevyčleňuje, protože vojáci zde nemají zkušenosti ze základních oblastí.

6.3 Návrh obsahu VP pro 4.brn

Podle získaných informací od vybraných útvarů 4brn., jsem se rozhodl udělat hrubý nástin jednotného obsahu VP. VP by měl probíhat v délce minimálně 8 dnů o počtu 16ti vojáků s tím, že by byl rozdělen do dvou částí. V prvních 4 dnech by se vojáci učili veškeré dovednosti, které by se týkaly obsahu přežití. Úkoly by prováděli společně. Pobývali by na jednotném místě, kde by měli shromaždiště. Veškeré zásobování by bylo zabezpečeno. Oblasti, které by se procvičovaly s vojáky v 1.- 4. dnu ve vojenském výcvikovém prostoru, se budou týkat:

Učební úkolyVP:

- 1) Dodržování zásad utajení pobytu v terénu před nepřítelem
- 2) Výběr místa pro odpočinek a jeho utajení
- 3) Získávání a příprava vody a stravy
- 4) Psychologie odloučení
- 5) Nouzová signalizace
- 6) Nouzové vybavení jednotlivce
- 7) Stavění improvizovaných přístřešků pod taktickým námětem
- 8) Pasti a nástrahy
- 9) Improvizované způsoby orientace

Zaměření VP:

- Na přípravu řešení krizových situací při nasazení.
- Získání teoretických znalostí a praktických dovedností pro pobyt ve volné přírodě bez ohrožení vlastního života či zdraví.
- Pro přípravu budoucích instruktorů pro přežití v tísní.

Organizační a metodické pokyny:

- Před zahájením výcviku seznámit cvičící s cíli a programem kurzu, seznámit je s důležitými údaji, poučit je o organizačních a bezpečnostních opatřeních při výcviku, vymežit prostory cvičení.
- Jednotlivá témata procvičovat podle základního schématu: Seznámení s tématem, cíli, úkoly a organizací, seznámení s bezpečnostním opatřením, výklad a ukázka s vysvětlením, praktické procvičování úkolu s účastníky, průběžná kontrola a upozorňování na chyby a nedostatky řídicím s jejich následným odstraněním cvičícími, vyhodnocení a zobecnění zkušeností.
- K plnění jednotlivých témat, popř. učebních úkolů v problematice přežití rozdělovat cvičící do skupiny, vybrané úkoly procvičit s jednotlivci.

Bezpečnostní opatření při VP

- Je zakázán odběr vody z neprověřených zdrojů
- Je zakázán sběr a konzumace lesních plodin a lovu zvěře.
- Je zakázáno používat alkoholické nápoje a jiné omamné a psychotropní látky.
- Dbát zásad osobní i kolektivní bezpečnosti.
- Jakoukoliv zvláštní událost nebo vybočení z norem ihned hlásit řídicímu výcviku
- Zabezpečit dostatečný přísun tekutin
- Dodržovat opatření k předcházení úpalu a úžehu
- Dodržovat opatření proti vzniku omrzlin
- Používat vhodný oděv a obutí
- Na místech odpočinku a zastávkách doplňovat tekutiny (předcházet dehydrataci), kontrolovat svůj zdravotní stav, nesenou výstroj a výzbroj.
- Při výcviku upravit oděv a výstroj tak, aby nezpůsobila žádné zranění a nevznikla škoda na materiálu.
- Okamžitě hlásit řídicímu výcviku úraz nebo zranění a ihned poskytnout první pomoc. Popřípadě transportovat k lékařskému ošetření.
- Při přesunu se vyhýbat skalním útvarům, vodním plochám atd.
- Nesahat na dráty ani se nepřibližovat k rozvodům elektroinstalace
- Je zakázán po hlavních komunikacích, vstup do jakýchkoliv budov a objektů

- Je zakázán veškerý kontakt s civilními osobami
- Je zakázáno využívat dopravní prostředky
- V případě ztráty orientace vyhledat nejbližší orientační bod
- Dodržovat pravidla pro rádiový provoz
- Dodržovat zásady taktiky

Materiální a technické zabezpečení

- Velitele (řídícího) – písemná příprava, předpisy, oděv vz.95, obuv vz.90.
- Cvičících - oděv vz.95, obuv vz.90., taktická výstroj a ústroj

Zdravotnické zabezpečení

- Před zahájením výcviku vizuálně a dotazem zkontrolovat cvičence, případné zdravotní problémy řešit úlevou nebo na posádkové ošetřovně.
- Během výcviku hlásit instruktorovi jakékoliv zranění, závažné případy řešit s pomocí zdravotníka nebo odvozem do zdravotnického zařízení hotovostním vozidlem
- V případě nutnosti poskytnout první pomoc

Poznámky

- Zdokonalovat dovednosti získané během výcviku

Časový harmonogram VP 1-4 den

Den	Hodina	Obsah – učební cíl	Místo	Řídící zaměstnání
1. den	08.00 - 12.00	- Bezpečnostní opatření, nouzové vybavení jednotlivce (minimální výbava pro přežití)	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
	12.00 - 13.00	- Oběd		
	13.00 - 17.00	- Výběr místa pro odpočinek a jeho utajení, improvizované přístřešky, přístřešky s využitím jednotlivce, přírodních materiálů		
	17.00 - 18.00	- Večere		
	18.00 - 22.00	- Rozdělení do kruhové obrany po dvojicích, každý hlídá svůj palebný sektor.		
	22.00 - 06.00	- Odpočinek, rozdělení do stráží po dvojicích, střídání po hodině.		
2. den	06.00 - 07.00	- Snídaně	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
	07.00 - 12.00	- Improvizované způsoby orientace, psychologie odloučení – (vliv samoty, prostředí, bojové činnosti.)		
	12.00 - 13.00	- Oběd		
	13.00 - 17.00	- Přesun podle mapy a buzoly pod taktickým námětem ve skupinách		
	17.00 - 18.00	- Večere		
	18.00 - 22.00	- Nouzová signalizace – (navázání kontaktu se záchrannými tými, akustická a světelná signalizace.)		
	22.00 – 06.00	Odpočinek, rozdělení do stráží po dvojicích, střídání po hodině.		

3. den	06.00 - 07.00	- Snídaně	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
	07.00 - 12.00	- Získávání tekutin – (zdroje vody, filtrace vody) - Získávání a příprava stravy - (vyhledání potravy, rostliny využitelné ke zpracování)		
	12.00 - 13.00	- Oběd		
	13.00 - 17.00	- Pasti a nástrahy (nevýbušné nástrahy, improvizované zbraně)		
	17.00 - 18.00	- Večeře		
	18.00 - 22.00	- Přesun podle mapy a buzoly pod taktickým námětem ve skupinách po 8 lidech		
	22.00 - 06.00	- Odpočinek, rozdělení do stráží po dvojicích, střídání po hodině		
4. den	06.00 - 07.00	- Snídaně	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
	07.00 - 12.00	- Dodržování zásad utajení pobytu v terénu před nepřítelem		
	12.00 - 13.00	- Oběd		
	13.00 - 17.00	- Přesun podle mapy a buzoly pod taktickým námětem po 4 lidech		
	17.00 - 18.00	- Večeře		
	18.00 - 18.30	- Vyhodnocení 1. části výcviku přežití		
	18.30 - 20.00	- Poučení a příprava na 2. část výcviku přežití		
	20.00 - 00.00	- Odpočinek		

Časový harmonogram VP 5-8 den

Den	Hodina	Obsah - učební cíl	Místo	Řídící zaměstnání
5. den	00.00 - 24.00	Komplexní výcvik	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
6. den	00.00 - 24.00	Komplexní výcvik	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
7. den	00.00 - 24.00	Komplexní výcvik	VVP	Velitel (Instruktor) přežití
8. den	00.00 - 18.00 18.00 - 21.00	Komplexní výcvik Vyhodnocení výcviku a získání zpětné vazby od cvičících!	VVP	Velitel (Instruktor) přežití

V 5.- 8. dnu by byli rozděleni do dvou 8 členných skupin. Tak aby imitovali družstvo. Byl by jim odebrán téměř veškerý materiál a ponechána minimální zásoba jídla a vody. Cvičící se musejí naučit, jak s danou zásobou jídla a vody hospodařit, jak tyto nezbytné suroviny získat z přírody, jak využít materiál, který budou mít u sebe. Veškeré věci by měli uloženy v taktické vestě. Cílem je, aby uměli uplatnit získané dovednosti z prvních 4 dnů. Naučili se spolupracovat v družstvu. Veškerá činnost, kterou by prováděli, by byla pod taktickým námětem. To znamená, že pokud budou muset přenocovat, tak aby 2 vojáci zbudovali přístřešky, další 2 vojáci rozdělali oheň a připravovali stravu. Zbytek vojáků by byl rozmístěn do kruhové obrany. Při přenocování 2 vojáci drželi hodinovou hlídku, po které by se pak vystřídala další dvojice. V přístřešku by byli vždy 2 vojáci, ve kterém by jeden spal a druhý střežil palebný sektor. Tak aby se dodržovali tzv. „dvojičky“. Přístřešky musí být postaveny tak, aby to mělo opodstatnění z taktického hlediska. Tak aby vojáci z přístřešků překrývali každý svůj palebný sektor, který jim byl určen. Při přesunech se opět pohybovali pod taktickým námětem. Poslední den by byla nasimulovaná nějaká situace, např. že se pohybují v týlu nepřítele a celé družstvo by se muselo takticky přemístit mimo nebezpečí.

VP se dá kombinovat různými nástiny situací. Já jsem chtěl jen stručně zdůraznit to, aby se VP co nejvíce přiblížil realitě zahraničních misí. Vojáci, kteří plní na různých misích úkoly, se mohou kdykoliv ocitnout v nebezpečí, kde budou mimo spojení a budou se muset spolehnout sami na sebe. Proto bych chtěl, aby VP probíhal touto formou.

7. Diskuze

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak probíhá výcvik přežití u 4.brn. Výzkum byl uskutečněn formou rozhovoru (interview) s tělovýchovnými náčelníky u vybraných útvarů. Veškeré jejich odpovědi jsou interpretovány (viz.kapitola 6.1).

Z výpovědi respondentů jsem zaznamenal, že výcvik přežití neprobíhá jako samostatná část, ale z velké části probíhá v rámci praporečnického a brigádního vyvedení, popřípadě komplexního zaměstnání. Na těchto cvičeních se tělovýchovní náčelníci podílejí především na výcviku jiných témat STP, jako je například boj zblízka, vojenské lezení, vojenské plavání. Pro tyto oblasti jsou k jejich vedení nutná oprávnění, proto se vyžadují dostatečné zkušenosti. Je nutné, aby tento typ zaměstnání vedl voják s instruktorskou licenci. V našem případě výcvik z velké míry řídil tělovýchovný náčelník. Přežití v tísni je oblast STP, která vyžaduje pro vedení výcviku také instruktorskou licenci. Avšak z odpovědí respondentů jsme zaznamenali, že na přežití jako samostatnou část není čas. V rámci vyvedení, či komplexního zaměstnání, si oblast přežití zakomponují jednotliví velitelé jednotek sami. Většina úkolů, které vojáci plní, probíhá pod taktickým námětem. Tělovýchovný náčelník se zpravidla na těchto zaměstnáních nepodílí. Zaměstnání jen kontroluje, ale nezasahuje do jejich průběhu.

Po shrnutí všech informací lze konstatovat, že VP jako samostatná část u útvarů 4.brn je závislý na:

- počtu kvalifikovaných osob pro VP u vybraných útvarů 4.brn.
- vědomostech a dovednostech samotného tělovýchovného náčelníka, které se týkají dané problematiky.
- materiálním zabezpečením vybraných útvarů 4.brn.

Při svém výzkumu jsem získal mnoho informací. Avšak pro další studii tohoto tématu bych navrhoval, že by se měl provést rozhovor (interview) nejen s tělovýchovnými náčelníky, kteří mají instruktorskou licenci výcviku přežití, ale i s jednotlivými veliteli jednotek, kteří se na výcviku přežití podílejí.

8. Závěr

Cílem práce bylo zjistit stav výcviku přežití u vybraných útvarů AČR, porovnat odlišnosti výcviku a navrhnout jednotný obsah výcviku přežití pro 4.brn. Na základě získaných údajů, jejich porovnáním a vyhodnocováním, byla vytvořena modelová koncepce pro výcvik přežití pro 4.brn. (viz. kapitola 6.3).

V této modelové koncepci jsem chtěl zdůraznit především to, aby se VP co nejvíce přiblížil realitě zahraničních misích. Vojáci ze 4.brn mají 2 - letý cyklus výjezdů na zahraniční mise. Při vyslání do mise plní různé úkoly, při kterých bývají odkázáni sami na sebe. Mohou se kdykoliv ocitnout v nebezpečí. A právě tato navržená koncepce by měla být nástinem, jak by mohl VP u 4.brn probíhat.

Výcvik přežití je jako jedna ze složek STP a je nezbytnou součástí při plnění bojových úkolů jednotek AČR. Proto by se VP neměl podceňovat a měl by se klást na něj stejně velký důraz, jako na ostatní složky STP.

Myslím si, že vzhledem k plně profesionalizované AČR a s vzrůstajícím počtem instruktorských licencí, by se měl do budoucna VP provádět v plném rozsahu a fyzická zdatnost vojáků by měla mít vzrůstající tendenci.

Závěrem své práce chci znovu zdůraznit ten fakt, že VP u 4.brn by mohl být realizován pod taktickým námětem. Je jeho nezbytnou součástí.

Soupis použité literatury

- (1) ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příprava příslušníků AČR: Pub - 70 - 01 - 01*, Správa doktrín Ře VD Vyškov, 2007.
- (2) DARMAN, P.: *Jak přežít v extrémních podmínkách*, Frýdek Místek: Alpress: 1997. ISBN 80-7218-035-5.
- (3) DRAKE, M. : *Jak přežít v divoké přírodě*, Praha: Svojtka, 2001. ISBN 80-7352-282-9
- (4) FERJENČÍK, J.: *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*, Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-367-6.
- (5) HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum*, Praha: Portál, 2005. ISBN 80 - 7184 - 549 – 3
- (6) HENDL, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu*, Praha: Portál, 1997. ISBN 80 - 7184 - 549 - 3
- (7) McMANNERS, M.: *Jak přežít v přírodě* Praha: Svojtka, 2000. ISBN 80 -7237-292 - 6.
- (8) McNAB, CH.: *Příprava pro přežití*, Praha, Svojtka, 2003. ISBN 80 - 7237 - 721 - 3.
- (9) OTÁHAL, J., KOUBEK, J.: *Příručka pro průzkumníky*. Praha: Naše Vojsko, 2008. ISBN 978 - 80 - 206 - 0965 - 6.
- (10) ROZKAZ MINISTRA OBRANY č. 14/1999, Výcvik vojáků a žáků vojenských škol ve speciální tělesné přípravě.
- (11) SKALKOVÁ, J.: *Úvod do metodologie metod pedagogického výzkumu*, Praha: SPN, 1983.
- (12) STIWELL, A.: *Jak přežít*, Praha: Svojtka, 2001. ISBN 80-7237-311-0.
- (13) STIWELL, A.: *Psychická a fyzická odolnost*, Praha: Svojtka, 2005. ISBN 80-7248-355-0
- (14) WISEMAN, J.: *SAS příručka jak přežít*, Praha: Svojtka, 1999. ISBN 80-7237-280-7.

Internetové zdroje

[URL:http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=98&Itemid=96](http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=98&Itemid=96) [cit. 18.3.2009]

[URL:http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=99&Itemid=97](http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=99&Itemid=97) [cit. 18.3.2009]

http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=100&Itemid=98 [cit. 18.3.2009]

http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=101&Itemid=99 [cit. 18.3.2009]

<http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=190> [cit. 22.3.2009]

http://www.4brnhc.estranky.cz/stranka/4_brn [cit. 25.3.2009]

http://www.4brn.army.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=77&Itemid=111 [cit. 26.3.2009]

<http://www.ftvs.cuni.cz/hendl/index.htm> [cit. 30.3.2009]

Seznam obrázků

OBRÁZEK - 1 STRUKTURA 4. BRIGÁDY RYCHLÉHO NASAZENÍ*	14
OBRÁZEK 2 - SLUNEČNÍ DESTILAČNÍ PŘÍSTROJ	21
OBRÁZEK 3 - PŘÍSTŘEŠEK Z VĚTVÍ	24
OBRÁZEK 4 - MĚLKÁ PROHLUBEŇ	24
OBRÁZEK 5 - KUŽEL Z PODPALU	25
OBRÁZEK 6 - OHNIVÝ PLUH	26
OBRÁZEK 7 - KPZ A JEJÍ OBSAH	32
OBRÁZEK - 8 41. MECHANIZOVANÝ PRAPOR ŽATEC*	46
OBRÁZEK - 9 42. MECHANIZOVANÝ PRAPOR TÁBOR*	51
OBRÁZEK - 10 43. VÝSADKOVÝ PRAPOR CHRUDIM*	56
OBRÁZEK - 11 44. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR JINDŘICHŮV HRADEC*	61

Seznam tabulek

TABULKA 1 - OCHLAZUJÍCÍ ÚČINKY VĚTRU	34
--	----

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1 STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S OTEVŘENÝMI OTÁZKAMI	78
PŘÍLOHA 2 GRAFICKÝ PŘEHLED VÝCVIKU 41. MPR V ROCE 2009	80
PŘÍLOHA 3 GRAFICKÝ PŘEHLED VÝCVIKU 42. MPR V ROCE 2009	82
PŘÍLOHA 4 GRAFICKÝ PŘEHLED VÝCVIKU 43. VMPR V ROCE 2009	84
PŘÍLOHA 5 VÝCVIK PŘEŽITÍ A PŘESUNŮ V ZIMNÍCH PODMÍNKÁCH VE SLOVINSKU.....	86
PŘÍLOHA 6 TACTICKÁ NORMA PŘI VÝCVIKU U 4.BRN.....	87

Příloha 1 Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami**1. Cíle a úkoly VP**

a) Upřednostňujete u příslušníků jednotek VP plnění jednotlivých úkolů samostatně nebo týmová spolupráce, či jejich kombinace? (proč?)

b) Jaká jsou témata zaměstnání cvičících jednotek (orientace, přístřešky, signály...), na co se klade největší důraz a co považujete za nejdůležitější?

c) Splňují příslušníci jednotek požadované úkoly, popř. v jaké míře je zvládají ?

d) Co požadujete od vojáků, aby se nejvíce naučili při VP?

e) Požadujete od příslušníků jednotek fyzickou a psychickou připravenost? (do jaké míry a konkrétně co?) - síla, vytrvalost, rychlost, obratnost.

2. Organizace VP

a) Kolik instruktorů přežití je k dispozici na Váš útvar?

b) Máte při VP zdravotnické zabezpečení? (zdravotník, zdravotnický balíček).

c) V případě (vážného) úrazu, jak se vyřeší daná situace a kdo ji řeší?

d) V jaké oblasti (prostoru) nejčastěji provádíte VP na území ČR? (proč)

3. Plánování VP

- a) Kolikrát ročně a jak dlouho probíhá VP?
- b) Přebíráte od jiných jednotek zkušenosti? (i zahraniční)
- c) Máte nějakou představu, jak by měl VP vypadat v následujících letech?

4. Materiální zabezpečení

- a) Jaká je povinná výbava vojáka při VP
- b) Upřednostňujete, aby si každý voják vzal výbavu podle svého uvážení, nebo požadujete nějaký hmotnostní limit výbavy, který musí mít po celou dobu VP?
- c) Dostávají vojáci v průběhu VP suroviny (jídlo, pití, ...popř.v jakém množství)
- d) Děláte kontrolu materiálu před a v průběhu VP

5. Ostatní

- a) Myslíte si, že váš útvar patří k těm nejlepším?

Příloha 2 Grafický přehled výcviku 41. mpr v roce 2009

Čúk	Úkol - opatření	Řídí	Odpoví dá	Součinnost -účasť	Doba provedení výcviku pro rok 2009 (Praporní kurzy)											
					Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
004	Kurz přežití, zimní podmínky	NTV	NTV	NTV- zájemci		09**13										
005	Kurz lezení Jakub	NTV	NTV	NTV- zájemci			16**20							19**23		
006	Kurz sebeobrany a boje zblízka	NTV	NTV	NTV- zájemci				14**17					07**11			
007	Kurz lezení	NTV	NTV	NTV- zájemci					04**07							
008	Kurz přežití, letní podmínky	NTV	NTV	NTV- zájemci						08**12						
009	Kurz STP, komplexní	NTV	NTV	NTV- zájemci			09**13									
010	Kurz STP, komplexní -příprava na letní survival	NTV	NTV	NTV- zájemci							07**10		21**25			
011	Kurz přesunů na plavidlech	NTV	NTV	NTV- zájemci							20**24					
012	Kurz plavání	NTV	NTV	NTV- zájemci								24** 28				
013	Kurz STP, komplexní -příprava na zimní survival	NTV	NTV	NTV- zájemci											09**13	14**1

Čúk	Úkol - opatření	Řídí	Odpovídá	Součinnost	Doba provedení - rok 2009 (Brigádní kurzy)												Poznámka
					účast	Le	Ún	Bř	Du	Kv	Če	Čr	Sr	Zá	Ří	Li	
	Kurzy speciální tělesné přípravy	NTV 4.brn															
	- přesuny		15.žzb			09**13				22**26							10.00 TVC Bechyně, 15 osob
	- vojenské lezení		43.vmpr prap.Ponikelský					11**25									VZ Jívová 10.00, 1837 20 osob
	- boj zblízka		41.mpr npor.Tatalák				20**24										10.00 VÚ 1824, instr.l.st. 20 osob
	- přežití		44.lmopr rtm.Dufek			16**20				15**19							02/08 VZ Eduard, 06/08 VVP Boletice
	- vojenské plavání		43.vmpr prap.Pavlík									31**	**04				10.00 VÚ 1837, absolv.kurzu 20 osob

Legenda:	přežití	
	Kurzy STP	
	Kurz STP, komplexní-příprava na Survival	

Příloha 3 Grafický přehled výcviku 42. mpr v roce 2009

Grafický přehled výcviku 42. mpr v roce 2009																															
leden	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
únor	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
březen	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
duben	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
květen	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
červen	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
červenec	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
srpen	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
září	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	

řijec	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
	Výc.1.,2.,3.,rota			Brigádní vyvedení 4.bm - VVP - Boletice																															
listopad	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
prosinec	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
Legenda:		Kurz přežití																																	
		Výcvik rot																																	
		Praporeční vyvedení																																	
		Brigádní vyvedení																																	

Příloha 4 Grafický přehled výcviku 43. vmpr v roce 2009

Grafický přehled výcviku 43. vmpr v roce 2009																																
leden	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	ne	po	út	st	čt	pá	so	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

Příloha 5 Výcvik přežití a přesunů v zimních podmínkách ve Slovinsku

20.2.	Lyžování – Pokljuka
21.2.	Skitouring (skialpová túra) Pokljuka –sedlo pod Viševnikom, výstup 720m převýšení. Pohyb s turistickým cepínem, zachycení pádu cepínem, vyhledávání lavinovým přístrojem. Sjezd.
22.2.	Lezecká činnost na skalách v Bohinjska Bela. Výstup po fixním laně (25m) pomocí improvizovaného úvazku. Přemostění rokle – Tyrolský travers. Slanění se sebejištěním 25m. 2x skalní lezení 15m s horním jištěním, obtížnost 4UIAA ve voj výstroji.
23.2.	Učebna – Teorie Nebezpečí v horách, Bivaky, Nosítka UT 2000, Práce s lavinovým vyhledávačem Ortovox F2
24.2.	Túra na vrchol Galetovec 1265m n.m., převýšení 875m
26.2.	Skialpový výstup s materiálem z údolí na chatu Erjavčeva Koča 1523m n. m., převýšení 750m. Lavinový výcvik , švýcarská a norská sonda lavinového nebezpečí, určování vrstev a tvrdosti sněhu, určení sklonu svahu pomocí hůlek.
27.2.	Skitouring (skialpová túra) z chaty Erjavčeva Koča přes sedlo Vršič 1611m n.m. do výšky 1748m n. m. , převýšení 349m (celkem), Výcvik ve vyhledávání zasypaného lavinou pomocí lavinového přístroje (pípáku). Sjezd k chatě – freeride.
28.2.	Sestup a sjezd z chaty Erjavčeva Koča do údolí (683m převýšení)

Příloha 6 Taktická norma při výcviku u 4.brn

1) Oděv vz. 95**2) MNS****3) Batoh V****1a) Obsah součástí blůzy v polním stejnokroji vz. 95****- Pravá horní kapsa blůzy**

- notýsek + psací potřeby
- cistamin, dikacit

- Levá horní kapsa

- GAI /centroinjektor/ - v případě vydání
- doklady
- chrániče sluchu

- Malá vnitřní levá vnitřní kapsa blůzy

- dozimetr/ v případě vydání/

- Pravá zadní kapsa blůzy

- UOS – 1/ univerzální odmořovací souprava/ - v případě vydání

- Levá zadní kapsa blůzy

- IPB – 80 /individuální protichemický balíček/

1b) Obsah součástí kalhot vz. 95**- levá boční kapsa kalhot**

- kapesní obvaz vz. 80, 90

2) Modulární nosný systém

- pouzdro na polní láhev
- pouzdra na zásobníky dle organické zbraně
- pouzdro na nůž (UTON vz. 75, Charon)
- pouzdro na granát/ pokud voják nemá, granáty se ukládají do univerzálního pouzdra
- pro VD,VČ,VR pouzdro na mapu , VD RF 1301

- univerzální pouzdro – kožené rukavice (na taktiku), maskovací barvičky, prostředky pro vytýčení min. pole (proužky látky 5x10cm 20x)
- KPZ (provaz, zapalovač, lanko, šití, hřebíky, metr, gumičky na maskování, krokoměr)
- Pro odstřelovače, kulometníky stehenní pouzdro dle zbraně. (taktiku na stehně).

2a Modulární nosný systém pro příslušníky štábu:

Pouzdro na: polní láhev, zbraň, zásobník, granát, nůž, nůž univerzální (na KPZ, os. Materiál, stravu,...) – počet dle místa na MNS, lopatka pouze při vševojskové činnosti (ne patrolování, přesuny)

3) Materiál nesený v batohu

- poncho(celta), spací pytel, goretex (blůza, kalhoty), záložní prádlo (ponožky min. 3 páry, 3x triko, trenýrky), čištění na zbraň, jídelní nádobí, 3l. vody, hygiena, lékárnička, baterka (záložní zdroj), lopatka polní, lano + karabina, karimatka (na batohu), stravní dávka 1 den (KD) tlumok malý, plynový vaříč.
- v zimním období převleky MO + zimní doplňky.

Uložení důležitého materiálu v batohu (munice, trhavy, záložní zdroje do RF)

- Materiál, uložený do kapsy vrchní části batohu (boční zip)
- munice do Sa vz.58, Uk 59l, Pi 82, Sa vz.61, tritolové náložky
- větší materiál (speciální náloživo, zdroj RF) do nejvrchnější části batohu.

